

Academie Verloskunde Amsterdam-Groningen

**Bachelor Verloskunde
Bijzonder kenmerk
Academische en wetenschappelijke vorming**

**Uitgebreide opleidingsbeoordeling
Beoordeling bijzonder kenmerk**

Samenvatting

In januari 2019 is de bestaande voltijd hbo-bacheloropleiding Verloskunde van de Academie Verloskunde Amsterdam-Groningen (AVAG) bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding is hetzelfde in Groningen en Amsterdam en wordt vanuit eenzelfde visie en missie aangeboden. Het panel beoordeelt de opleiding als **goed**. Met de opleidingsbeoordeling vraagt de opleiding tevens een bijzonder kenmerk aan voor Academische en wetenschappelijke vorming. Het panel beoordeelt dit kenmerk als **positief**.

Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 1 het oordeel **goed**. De AVAG stelt zichzelf ten doel verloskundigen op te leiden voor goede, toekomstbestendige en integrale geboortezorg: verloskundige professionals die evidence-based werken en in interdisciplinaire teams willen en kunnen samenwerken, autonoom en op basis van wederkerige afhankelijkheid. De AVAG gaat uit van een krachtige eigen visie op verloskunde. Deze visie is vertaald naar concrete uitgangspunten die centraal staan in vijf inhoudelijke leerlijnen waartoe kwalificerende eindtaken (KET's) behoren. Deze zijn gebaseerd op Entrustable Professional Activities. Naast aandacht voor de fysiologische verloskunde, verloskundige vaardigheden en internationalisering, besteedt de AVAG nadrukkelijk aandacht aan het zorgveld dat in beweging is en de flexibele rol die daarin van belang is, met daarbij het goed kunnen samenwerken en naar buiten kunnen kijken. De AVAG onderhoudt hiervoor via diverse gremia voeling met het beroepenveld.

De beoogde leerresultaten zijn zeer goed uitgewerkt in zestien KET's. Deze sluiten tenminste aan op de inhoud en richtlijnen, zoals beschreven in de landelijke kaders te weten, het beroepsprofiel van de KNOV (2014) en het door de drie Nederlandse verloskunde-opleidingen opgestelde *Opleidingsprofiel Verloskunde* (2016). De daarin uitgewerkte kwalificaties zijn gerelateerd aan de CanMeds-rollen en aan de Dublin descriptoren. Ook sluit de opleiding aan op de in de AMvB opgenomen wettelijke (kwantitatieve) eisen en, via navolging van het landelijke beroepsprofiel, op de Europese eisen (2013/55/EU) die gesteld worden aan het beroep verloskundige.

Programma

De opleiding ontvangt voor standaard 3 (inhoud) het oordeel **excellent** en voor de standaarden 2 (oriëntatie), 4 (vormgeving) en 5 (instroom) het oordeel **goed**. De oriëntatie van het programma is een 'academische beroepsoriëntatie'. Het profiel van de AVAG is in de volle breedte van het onderwijsprogramma zichtbaar. Dit zit verankerd in leerlijnen. Docenten en studenten zijn van deze oriëntatie doordrongen. Dit leidt tot een gezamenlijke betrokkenheid, een sterke motivatie en tevredenheid.

De ontwikkeling van beroeps- en academische vaardigheden vindt integraal plaats en wordt gestuurd vanuit vijf leerlijnen. Daarbinnen werken de studenten aan de KET's, als volgt:

1. Leerlijn Klinisch redeneren en handelen (KET's 1 tot en met 8)
2. Leerlijn Public Health (KET 9)
3. Leerlijn Wetenschap (KET 10 en 11)
4. Leerlijn Samenwerken en Organiseren (KET's 12, 13 en 14)
5. Leerlijn Professionaliseren (KET 15 en 16)

Het programma is sterk praktijkgericht. Studenten werken in de beroepscontext aan de deeltaken en aan de KET's. Deze context is zichtbaar in (onderzoeks)opdrachten en staat centraal in de

stages. De opleiding heeft daartoe goede relaties met het werkveld. Naast de praktijkgerichtheid heeft de opleiding goed aandacht voor onderzoeksvaardigheden en bijzonder goed aandacht voor internationalisering. Studenten krijgen veel kansen zich te laten onderdompelen in een internationale context. De opbouw van het programma laat zien dat studenten de eerste twee jaar veel kennis tot zich nemen. Dit is vormgegeven via taak- en casusgestuurd onderwijs. Naarmate het programma vordert, staan stages meer centraal. Vooral de verloskundige stages worden als heel waardevol gezien door studenten. In het programma is ook aandacht voor persoonsontwikkeling. De aandacht voor interdisciplinair werken kan sterker.

De ambitie van de opleiding om studenten op te leiden tot verloskundigen die in de eerste lijn en in het mid-risk gebied kunnen werken en daar een autonome medische verantwoordelijkheid hebben, is herkenbaar in het programma. Daarin getuigt de diepgang van de lesstof, de samenhang tussen leerstof, de samenhang met de praktijk en de aandacht voor beroeps- en academische vaardigheden van excellente kwaliteit.

De opleiding heeft een helder omschreven intakeprocedure waarin zij aandacht heeft voor het eigen profiel. De opleiding voorziet nieuwe studenten van goede ondersteuning en informatie. Dit zorgt voor een soepele overgang naar het onderwijs bij de AVAG.

Personeel

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**. De opleiding wordt verzorgd door hooggekwalificeerde en gedreven docenten. Zij beschikken over goede vakinhoudelijke en onderwijskundige kwalificaties, waaronder op het gebied van onderzoek, verloskunde en ontwikkelingen die daarin spelen. Docenten hebben veel ruimte voor eigen professionalisering. De AVAG biedt hiervoor middelen en deze worden ook benut. De opleiding investeert ook in de kwaliteit van de stagewerkplekbegeleiders via scholing en bijeenkomsten. Studenten zijn tevreden over de kwaliteit van de docenten, over de inhoudelijke expertise die zij inbrengen en de korte lijnen die zij met docenten ervaren. Er is sprake van een kleinschalige leeromgeving. De omvang van de teams is buitengewoon ruim met een docent-studentratio van 1:10 en toereikend om het programma van deze kwaliteit uit te voeren en verder te ontwikkelen. De opleiding kan nagaan hoe zij meer efficiënt kan samenwerken tussen beide locaties.

Materiële voorzieningen, studentbegeleiding en informatievoorziening

De opleiding ontvangt voor standaarden 7 (voorzieningen) en 8 (begeleiding) het oordeel **goed**. De huisvesting en materiële voorzieningen zijn compleet en modern. Deze zijn passend voor de didactische werkvormen en bieden studenten goede mogelijkheden om de specifieke beroepscompetenties te ontwikkelen, onder andere via vaardigheidslokalen.

De opleiding voorziet studenten van passende studiebegeleiding via studieloopbaancoaching (SLC) die bestaat uit onder andere individuele contactmomenten en groepsbijeenkomsten. De SLC'er begeleidt de student gedurende de gehele opleiding. Tijdens stages kunnen studenten een beroep doen op hun stagebegeleider (verloskundige) in de praktijk. Studenten zijn tevreden over de begeleiding, zij ervaren deze als persoonlijk en professioneel. Informatie over het programma is voor studenten (en docenten) beschikbaar via de digitale leeromgeving Blackboard en een internetlink van de AVAG. Daarnaast voorziet de opleiding in toegang tot elektronische wetenschappelijke databases, zoals PubMed.

Kwaliteitszorg

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**. De kwaliteitszorg binnen de opleiding kenmerkt zich door een breed gedragen aandacht voor kwaliteit. Dit is formeel

verankerd in de organisatie. In de werkwijzen is via PDCA-plannen concreet aandacht voor continue verbetering en ontwikkeling. Daarbij betreft de opleiding haar stakeholders in voldoende mate op actieve wijze. De afstemming tussen formele rollen en functies, waaronder tussen het management en de examencommissie, als ook de balans tussen formele communicatie en zaken die informeel goed geregeld kunnen worden, verdienen aandacht.

Toetsing

De opleiding ontvangt voor standaard 10 het oordeel **goed**. De AVAG heeft beschreven hoe de toetsing zich verhoudt tot het profiel van de AVAG. Per leerlijn is de toetsing helder uitgewerkt. Het toetsprogramma stemt overeen met de opbouw in het programma, bevat een gevarieerd aanbod van toetsing, dat volgens een evenwichtige spreiding wordt aangeboden. De toetsing dient ertoe om bepaalde kennis en vaardigheden vast te stellen en om een gewenste persoons- en beroepsontwikkeling te ondersteunen. Hiertoe kent de toetsing een duidelijk summatief en formatief karakter. De kwaliteit van de toetsen is goed. Richtlijnen zijn helder omschreven in het OER, in de deeltaken en KET's, toets matrijzen en rubrics.

De opleiding hanteert passende kwaliteitseisen voor de toetsing en beschikt over toetsexpertise om toetsen van beoogde kwaliteit uit te voeren. Vanuit de examencommissie wordt toegezien op de toetskwaliteit conform het wettelijk kader. Daarnaast is er een toetsconstructiecommissie die onder andere de docenten ondersteunt bij het opstellen van toetsen. Studenten zijn tevreden over de kwaliteit van de toetsen.

Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor standaard 11 het oordeel **goed**. Verschillende producten van studenten van de afgelopen twee jaren laten overtuigend zien dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd. De kwaliteit van de bestudeerde afstudeerdossiers weerspiegelen de ambities van de opleiding. De kwaliteit van klinisch redeneren valt in positieve zin op. De vertegenwoordigers van de verschillende werkvelden herkennen dat de opleiding goede verloskundigen opleidt. Zij geven aan dat studenten beschikken over een indrukwekkende rugzak aan kennis en op een goed niveau functioneren als zelfstandig verloskundige. Alumni geven daarbij aan dat ze de praktijkgerichte insteek van de opleiding waarderen, als ook de manier waarop zij worden voorbereid om als verloskundige in de integrale geboortezorg te functioneren.

Bijzonder kenmerk Academische en wetenschappelijke vorming

Het panel beoordeelt het bijzonder kenmerk Academische en wetenschappelijke vorming als **positief**. Het panel heeft kunnen vaststellen dat het bijzonder kenmerk voldoet aan de drie gestelde eisen, zoals die gelden voor een bijzonder kenmerk (NVAO, juli 2017). Met het onderscheidend karakter zet de opleiding een stevig eigen profiel neer. De AVAG heeft dit vanuit een meerjarenvisie doorvertaald naar alle elementen van haar opleiding. De mate waarin de opleiding dat heeft neergezet, vindt het panel overtuigend en stevig verankerd, namelijk in het opleidingsprofiel, het programma, de toetsing en bij de medewerkers. Het belang van het bijzonder kenmerk betreft een meerwaarde voor de positie van de verloskundige, naast andere medische (academische) disciplines, in de discussies over de ontwikkeling van het beroep. Met dit kenmerk voorziet de opleiding studenten van een stevige bagage om aan die ontwikkeling bij te dragen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave	7
Inleiding	9
Schets van de opleiding	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	12
Standaard 2 Oriëntatie programma	16
Standaard 3 Inhoud programma	20
Standaard 4 Vormgeving programma	22
Standaard 5 Instroom programma	24
Standaard 6 Personeel	26
Standaard 7 Voorzieningen	28
Standaard 8 Begeleiding	30
Standaard 9 Kwaliteitszorg	32
Standaard 10 Toetsing	35
Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten	39
Bijzonder kenmerk: Academische en wetenschappelijke vorming	42
Eindoordeel over de opleiding	45
Aanbevelingen	46
Bijlagen	47
Bijlage 1 Bezoekprogramma	48

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Verloskunde van de Academie Verloskunde Amsterdam-Groningen (AVAG) van Hogeschool Inholland en daaraan gekoppeld het (nieuwe) bijzonder kenmerk Academische en wetenschappelijke vorming. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Inholland en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en de *NQA-handleiding 2018*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 21 en 22 januari 2019. Het visitatiepanel bestond uit:

De heer prof. dr. C.P.M. van der Vleuten (voorzitter)

Mevrouw dr. E. Mestdagh (domeindeskundige)

Mevrouw F.M. Posthumus (domeindeskundige)

Mevrouw prof. dr. J. Cohen-Schotanus (deskundige Bijzonder kenmerk Academische en wetenschappelijke vorming)

Mevrouw J. Van Oosterhout BSc (studentlid)

Mevrouw M. Snel BHRM & BEd, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

De drie bestaande bacheloropleidingen Verloskunde in Nederland zijn beoordeeld door grotendeels hetzelfde panel. Per bezoek neemt een ander studentpanellid deel die onafhankelijk is van de te beoordelen opleiding. Daarnaast is het panel van Verloskunde van de AVAG aangevuld met een panellid met expertise over Academische en wetenschappelijke vorming. Het panel heeft dit kenmerk beoordeeld conform de eisen van de NVAO, zoals vastgelegd in het protocol *Bijzondere kenmerken, nadere uitwerking* (NVAO, juli 2017).

Bij de aanvraag heeft de instelling een zelfevaluatierapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van de *NQA-handleiding 2018*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

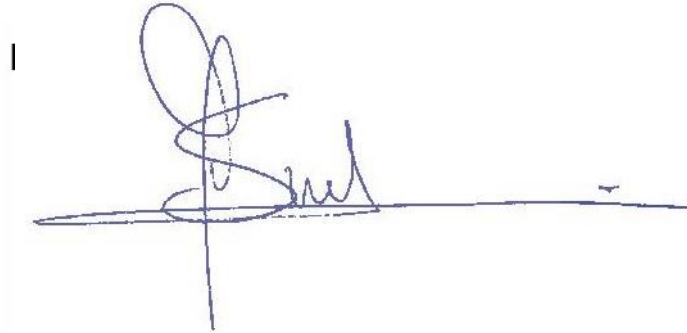
Utrecht, 11 april 2019

Panelvoorzitter

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.

prof. dr. C.P.M. van der Vleuten

Lead-auditor

A handwritten signature in blue ink, featuring a large loop at the top and a long horizontal line extending to the right.

M. Snel BHRM & BEd

Schets van de opleiding

De Academie Verloskunde Amsterdam-Groningen (AVAG) ziet zichzelf als een onderwijs- en onderzoeksinstituut op het gebied van verloskunde (midwifery). Zij leidt studenten op tot verloskundigen en verricht onderzoek op het gebied van Midwifery Science.

De AVAG heeft haar missie als volgt omschreven:

“In een leergemeenschap van onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en werkveld leiden we studenten op tot professionals die evidence based werken en in interdisciplinaire teams willen en kunnen samenwerken, autonoom vanuit een professionele achtergrond en op basis van wederkerige afhankelijkheid. Zij bewaken de fysiologie, verlenen zorg vanuit holistisch perspectief, en vanuit de overtuiging dat vrouwen de regie hebben over het verloop van hun zwangerschap en bevalling.”

Op beide leslocaties werkt men vanuit deze missie en zijn beleid en uitgangspunten hetzelfde. Daarbij ambieert de AVAG dat zij leidend is in de academisering van de verloskunde. Daartoe positioneert zij zich als een academische beroepsopleiding met ambitieuze studenten. Zij stimuleert haar professionals in onderwijs en onderzoek en om hun talent en ambitie maximaal in te zetten. Via de onderzoeksgroep Midwifery Science ontwikkelt de AVAG fundamentele algemene en toegepaste kennis over het midwifery-domein en draagt zij bij aan het kennisdomein van andere voor de verloskunde relevante disciplines (*Jaarplan 2017-2018*).

De AVAG is in 2014 gestart met een nieuw curriculum. Het eerste cohort afgestudeerden, dat dit nieuwe curriculum heeft gevolgd, is in 2017-2018 uitgestroomd. Parallel daaraan werkt de AVAG per 2017-2018 vanuit een nieuwe organisatiestructuur die uitgaat van semesterteams. Tijdens de visitatie studeren 386 studenten bij de AVAG (235 in Amsterdam en 151 in Groningen).

Basisgegevens

Naam instelling	Hogeschool Inholland
Status instelling	Bekostigd
Resultaat instellingstoets	n.v.t.
Naam van de opleiding	B Verloskunde
Registratienummer Croho	34134
Oriëntatie en niveau	Bachelor hoger beroepsonderwijs
Aantal studiepunten	240
Afstudeerrichtingen	geen
Locaties	Amsterdam, Groningen
Variant	Voltijd
Datum vorige visitatie	11, 12 & 13 september 2012
Vervaldatum accreditatie	13 november 2019

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De AVAG biedt een krachtig veelomvattend kader aan dat haar in staat stelt om toekomstbestendige verloskundigen op te leiden. De AVAG hanteert een heldere profilering gericht op academische en wetenschappelijke vorming. Op basis hiervan en op basis van de kwaliteit van de leerresultaten en de Entrustable Professional Activities (EPA's; beroepstaken die aan een individu worden toevertrouwd om zelfstandig uit te voeren) komt het panel tot het oordeel **goed**.

De AVAG stelt zichzelf ten doel verloskundigen op te leiden voor goede, toekomstbestendige en integrale geboortezorg: verloskundige professionals die evidence-based werken en in interdisciplinaire teams willen en kunnen samenwerken, autonoom en op basis van wederkerige afhankelijkheid. De AVAG gaat uit van een krachtige eigen visie op verloskunde. Zij is gericht op het opleiden van studenten tot verloskundigen met een autonome medische verantwoordelijkheid. De opleiding gaat daarvoor uit van brede en verdiepende kennis, onder andere vanuit wetenschappelijk onderzoek, klinische expertise en de cliënt. De opleiding heeft professioneel gedrag, academische en wetenschappelijke vorming, public health en interprofessionele samenwerking in haar geformuleerde leerresultaten verankerd. De AVAG profileert zich als academische beroepsopleiding. Het verder uitbouwen van de onderzoeksgroep Midwifery Science geldt als belangrijk speerpunt in de ambitie. Voorgenoemde uitgangspunten van de opleiding zijn in het programma uitgewerkt in vijf inhoudelijke leerlijnen waartoe kwalificerende eindtaken (KET's, gebaseerd op EPA's) behoren. Hiermee geeft de opleiding concreet vorm aan haar ambitie. Naast aandacht voor de fysiologische verloskunde, verloskundige vaardigheden en internationalisering, besteedt de AVAG nadrukkelijk aandacht aan het zorgveld dat in beweging is en de flexibele rol die daarin voor een verloskundige van belang is. Hiervoor onderhoudt de AVAG via diverse gremia voeling met het beroepenveld.

De beoogde leerresultaten zijn zeer goed uitgewerkt in zestien KET's die zijn opgesteld als Entrustable Professional Activities. Het panel concludeert dat deze EPA's aansluiten op de landelijke kaders, zoals op het beroepsprofiel van de KNOV (2014) en op het *Opleidingsprofiel Verloskunde* (2016). De daarin uitgewerkte kwalificaties zijn gerelateerd aan de CanMeds-rollen en aan de Dublin descriptoren. Ook sluit de opleiding aan op de in de AMvB opgenomen wettelijke (kwantitatieve) eisen en op de Europese eisen (2013/55/EU).

Onderbouwing

De AVAG leidt studenten op tot verloskundigen die in de eerste lijn en op mid-risk afdelingen kunnen werken. Binnen die gebieden (low en mid-risk) heeft de verloskundige een autonome medische verantwoordelijkheid, wat inhoudt dat wordt uitgegaan van een gelijkwaardig

partnerschap met arts, in beleid en uitvoering, fysiologie en pathologie. Voor de positie (als ook voor het bieden van goede zorg) zijn brede en verdiepende kennis onontbeerlijk.

De opleiding gaat uit van kennis uit wetenschappelijk onderzoek en klinische expertise, lokale kennis, kennis afkomstig van cliënten (van hun leefomstandigheden en voorkeuren), kennis van de setting waarin de zorg plaatsvindt en van de waarden die in het geding zijn. Het in de zorgverlening kunnen gebruiken van pathofysiologische en prognostische kennis is een verbreding en verdieping van de kennis en stellen de verloskundigen beter in staat de zorgvraag adequaat te analyseren en het individuele zorgaanbod goed te motiveren. Daarnaast heeft de opleiding op integrale wijze aandacht voor de ontwikkeling van een professionele grondhouding met interprofessionele samenwerking als centraal uitgangspunt. Dit houdt in dat de verloskundige samenwerkt met andere professionals in de beroepspraktijk en in onderzoek. Hiervoor besteedt de opleiding aandacht aan (leiders)vaardigheden en kennis.

De AVAG gaat ook uit van een public health-benadering door verloskundigen, zowel op cliënt niveau als op collectief niveau. Innovaties zoals *centering pregnancy*, preconceptiezorg en laagdrempelig beschikbare technologie zijn ingrediënten van de toekomstige wijkgerichte geboortezorg.

Academische en wetenschappelijke vorming

De AVAG profileert zich expliciet op academische en wetenschappelijke vorming. Dit maakt dusdanig deel uit van het DNA van de AVAG dat zij hier een bijzonder kenmerk aan ontleent, dat door het panel ook als zodanig wordt onderschreven (zie hoofdstuk *Bijzonder kenmerk*). Voor de AVAG is de ontwikkeling van academische en wetenschappelijke vorming nodig voor het opleiden van verloskundigen in de integrale geboortezorg, in het low- en medium-riskgebied. Daartoe vraagt de AVAG van studenten dat zij creatief en kritisch kunnen denken en leert de AVAG studenten om te gaan met onzekerheden. Onderwerpen als filosofie, logica, argumentatieleer en ethiek maken onderdeel uit van het curriculum. De AVAG streeft na dat studenten een eigen visie op het beroep en de gezondheidszorg ontwikkelen en dat zij in staat zijn om het wetenschapsdomein Midwifery Science te voorzien van resultaten uit onderzoek. Dit vraagt om verloskundigen die niet alleen bijdragen aan onderzoek van anderen, maar die ook zelf wetenschappelijk onderzoek kunnen initiëren, opzetten en uitvoeren. De AVAG zet hier expliciet op in (zie ook standaard 3).

Beoogde leerresultaten

De opleiding heeft beoogde leerresultaten uitgewerkt in zestien kwalificerende eindtaken (KET's) die zijn opgesteld als EPA's. Hierna zijn twee voorbeelden opgenomen. Het panel is onder de indruk van de kwaliteit hiervan. De EPA's moet de aankomende verloskundige zelfstandig kunnen uitvoeren. De EPA's zijn gekoppeld aan meerdere competenties uit het landelijke door het SOV¹ ontwikkelde en vastgestelde *Opleidingsprofiel Verloskunde* (2016). Daarmee is aansluiting op de landelijke wettelijke eisen en op de Europese eisen (2013/55/EU) geborgd. Deze eisen zijn namelijk vastgelegd in het *Beroepsprofiel Verloskunde* (2014) van de KNOV² waar het *Opleidingsprofiel Verloskunde* (2016) van is afgeleid. In het opleidingsprofiel zijn competenties uitgewerkt volgens de CanMEDS-systematiek en is het hbo-bachelorniveau verantwoord middels de Dublin descriptoren. Ook is een *body of knowledge and skills* (BoKS) opgenomen. Deze landelijke uitgangspunten zijn herkenbaar in het profiel van de AVAG.

¹ SOV: Samenwerkende Opleidingen Verloskunde

² KNOV: Koninklijke Nederlandse Organisatie voor Verloskundigen

De opleiding streeft expliciet een hbo+-niveau na. Een verloskunde-student studeert af als geoefend beroepsbeoefenaar in plaats van (meer gebruikelijk) een startend beroepsbeoefenaar. Dit zit verankerd in de definiëring van het beroep verloskundige, zoals vastgelegd in de Wet BIG³ waarin verantwoordelijkheid en zelfstandigheid van het beroep zijn beschreven.

Twee voorbeelden van een KET

KET 5	De kraamvisites verrichten	Uitvoeren van kraamvisites met normaal of afwijkend verloop rekening houdend met eigen context van de vrouw. Bevorderen van het natuurlijke beloop en continuïteit van zorg in samenwerking met andere zorgverleners.
KET 9	Een gezondheid bevorderende interventie ontwikkelen, inclusief evaluatieplan	Een gezondheid bevorderende interventie ontwikkelen of analyseren binnen een reële context met gebruik van een model voor planmatige gezondheidsvoorlichting en gedragsverandering. In de doelgroep analyse gezondheidsverschillen, kwetsbare groepen en/of diversiteit onderscheiden. Een gezondheid bevorderende interventie kritische beschouwen. Reflecteren op de maatschappelijke (cultureel, sociologisch, politiek, ethisch) gevolgen van public health voor de verloskundige beroepsuitoefening.

Aansluiting eisen beroepenveld

Via navolging van de landelijke uitgangspunten wordt aangesloten op eisen van het beroepenveld. Ook heeft de AVAG een beroepenveldcommissie (bvc) die vier tot vijf keer per jaar bijeenkomt en de AVAG adviseert over aansluiting van het onderwijs op de beroepspraktijk. De bvc is locatie-overstijgend en multidisciplinair samengesteld en bestaat uit eerste- en tweedelijns verloskundigen en andere vertegenwoordigers uit het werkveld van de geboortezorg (waaronder een gynaecoloog, manager kraamzorg en expert cliëntevaluaties). De AVAG heeft daarnaast per locatie een Raad van Advies (RvA). Deze adviesraden zijn eveneens multidisciplinair samengesteld met personen die een strategische positie en kijk op de gezondheidszorg, het onderwijs en de geboortezorg in het bijzonder hebben (zoals hoogleraren Gynaecologie, Huisartsgeneeskunde en Public Health, directeurs van regionale ondersteuningsorganisaties en een zorgverzekeraar). Een RvA adviseert over de langetermijn doelstellingen en ontwikkelingen van de opleiding en komt twee keer per jaar bijeen.

Voorts baseert de AVAG zich op landelijke wetenschappelijke standaarden en richtlijnen van diverse vertegenwoordigers van de beroepspraktijk. Naast het navolgen van de standaarden van de KNOV, volgt de AVAG de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging voor Obstetrie & Gynaecologie (NVOG), het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG), de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde (NVK), het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Centraal Begeleidingsorgaan (CBO), de Zorgstandaard Integrale geboortezorg en overige handreikingen vanuit het College Perinatale Zorg.

Positionering AVAG

Binnen het SOV werkt de AVAG samen met de andere twee opleidingen Verloskunde. Binnen het SOV worden eindprofielen uitgewisseld en werken de opleidingen samen bij het samenstellen van evidence-based vaardigheidshandleidingen, een landelijke voortgangstoets en de *Pre-hospital Obstetric Emergency Training*. Ook werken ze met hetzelfde stageplanningssysteem. De

³ Wet BIG: Wet voor Beroepen in de Gezondheidszorg

drie opleidingen leggen elk een eigen accent. De AVAG profileert zich het sterkst op academische vorming en legt een duidelijk accent op wetenschap en public health. Daarbij gaat zij uit van een hoger eindniveau dan het landelijk opleidingsprofiel voorschrijft.

Internationalisering

De beoogde leerresultaten van de opleiding sluiten aan bij de internationale eisen die gelden voor verloskunde. Zo sluiten de leerresultaten aan op de competentie-eisen van *International Confederation of Midwives* (ICM, 2010). Daarnaast sluit de opleiding aan bij het internationaal gedeelde gedachtegoed over en visie op geboortezorg, zoals onder andere omschreven door de WHO⁴ (2018). In de internationale context is bijvoorbeeld nadrukkelijk aandacht voor humanisering van de verloskunde, versterkte aandacht voor het cliëntperspectief en voor over- en onder-medicalisering in de geboortezorg.

Alles overziend, biedt de AVAG een duidelijk eigen profiel waarin een ‘academische beroepsontwikkeling’ centraal staat. De leeruitkomsten die hierbij horen vertegenwoordigen een hbo+-niveau en zijn goed uitgewerkt in KET’s. Het profiel is helder onderbouwd vanuit de eisen die gesteld worden aan het beroep vanuit nationale en internationale kaders. Het panel vindt het profiel en de onderbouwing daarvan van indrukwekkende kwaliteit getuigen.

⁴ WHO: World Health Organization

Standaard 2 Oriëntatie programma

Het programma maakt het mogelijk om passende (professionele of academische) onderzoeks- en beroepsvaardigheden te realiseren.

Conclusie

De oriëntatie van het programma beschouwt het panel als een 'academische beroepsoriëntatie'. Het profiel van de AVAG is in de volle breedte van het onderwijsprogramma zichtbaar voor het panel. Docenten en studenten zijn hiervan doordrongen. Dit leidt tot een gezamenlijke betrokkenheid, een sterke motivatie en tevredenheid. Het panel heeft kennis gemaakt met een gemotiveerd gedreven team en ambitieuze studenten.

Het panel stelt vast dat het programma op een goede manier aandacht besteedt aan de ontwikkeling van beroepsvaardigheden en de ontwikkeling van academische vaardigheden, conform het profiel. De ontwikkeling van beroeps- en academische vaardigheden vindt integraal plaats en wordt gestuurd vanuit vijf leerlijnen. Daarbinnen werken de studenten aan de KET's. In het programma is ook aandacht voor persoonsontwikkeling.

Het programma is sterk praktijkgericht. Studenten werken aan deeltaken en aan de KET's in de beroepscontext, die zichtbaar zijn in (onderzoeks)opdrachten en die centraal staan in de stages. De opleiding heeft daartoe goede relaties met het werkveld. Het panel constateert dat de opleiding goed aandacht heeft voor onderzoeksvaardigheden. Daarnaast heeft de opleiding bijzonder goed aandacht voor internationalisering. Studenten krijgen veel kansen zich te laten onderdompelen in een internationale context. Op grond van voorgaande ontvangt de opleiding voor deze standaard het oordeel **goed**.

Onderbouwing

Het programma is volgens het principe van 'backward design' ontworpen met als resultaat een programma waarin de beroepsspecifieke vaardigheden en academische vaardigheden in alle studie jaren in samenhang met elkaar worden ontwikkeld. Dit komt ook tot uiting in de zestien KET's waarin deze vaardigheden zijn uitgewerkt. Hierin zijn het juiste niveau en de inhoud verankerd (zie standaard 1). Op grond hiervan stelt het panel vast dat de opleiding een programma aanbiedt met een duidelijke academische beroepsoriëntatie. De KET's zijn uitgewerkt in deeltaken. In jaar 1 werkt de student via weekdoelen (uitgewerkt in moduleboeken) aan deeltaken en werkt de student toe naar de KET's. Deze deeltaken zijn ondergebracht in leerlijnen. In het programma werkt de student via vijf leerlijnen toe naar de verschillende KET's, te weten:

1. Leerlijn Klinisch redeneren en handelen (KET's 1 tot en met 8)
2. Leerlijn Public Health (KET 9)
3. Leerlijn Wetenschap (KET 10 en 11)
4. Leerlijn Samenwerken en organiseren (KET 12, 13 en 14)
5. Leerlijn Professionaliseren (KET 15 en 16)

Een voorbeeld van de ontwikkeling van leerresultaten (KET 2)

KET 2	HET PRENATALE SPREEKUR VERRICHTEN	
Jaar 4	2	Het prenatale spreekuur verrichten
	2.4	Een counseling prenatale screening uitvoeren
Jaar 3	2.3d	Een counseling prenatale screening uitvoeren
	2.3c	Een prenataal consult uitvoeren, inclusief interprofessioneel overleg
	2.3b	Een prenataal consult uitvoeren bij een cliënte met een afwijkend verloop van de zwangerschap met bijbehorende diagnostiek
	2.3a	Een prenataal consult uitvoeren bij een cliënte met een normaal verloop van de zwangerschap
Jaar 2	2.2c	Beleid formuleren bij een prenataal consult bij een cliënte met een normaal verloop van de zwangerschap
	2.2b	Een zorgvraag formuleren na het afnemen van een volledige anamnese bij een cliënte met een belaste voorgeschiedenis
	2.2a	Afwijkende bevindingen signaleren bij een prenataal consult en diagnostiek inzetten
Jaar 1	2.1b	Een zorgvraag formuleren na het afnemen van een volledige anamnese bij een cliënte met een onbelaste voorgeschiedenis
	2.1a	Een zwangere voorlichting geven tijdens een consult over een veel voorkomend onderwerp

Professionele beroepsvaardigheden

Het panel constateert dat het programma op een gedegen manier aandacht heeft voor de ontwikkeling van de specifieke beroepsvaardigheden. Studenten verwerven de vaardigheden via vaardigheidsonderwijs, dat onderdeel uitmaakt van modules en deeltaken. Daarnaast verwerven studenten vaardigheden tijdens stages.

In de eerste twee jaar wordt een stevige kennisbasis meegegeven die studenten inzetten en verder ontwikkelen bij de ontwikkeling van beroepsvaardigheden. De opleiding volgt de landelijke BoKS, zo stelt het panel vast. De opleiding heeft naast de ontwikkeling van specifieke kennis en beroepsvaardigheden aandacht voor houding, ethiek, onderzoeksvaardigheden (evidentie) en communicatie. Alles bij elkaar vindt het panel de wijze waarop professionele beroepsvaardigheden worden ontwikkeld bij studenten binnen een nominaal tijdsbestek van vier jaar doordacht en goed in elkaar zitten.

Studenten en alumni oordelen positief over de ontwikkeling van de professionele beroepsvaardigheden. De stages worden daarbij als zeer waardevol gezien. Deze vinden plaats vanaf jaar 1, maar meer nadrukkelijk in jaar 3 en 4. De stages nemen in totaal 35 procent van het programma in beslag: verloskundige praktijkstages 80 EC, onderzoeksstage 15 EC en Public Health-stage 6 EC. Binnen de stages gaat de student integratief aan de slag met theorie, vaardigheden en professioneel gedrag. De verloskundige praktijkstages bieden de kans te voldoen aan de wettelijke verrichtingen (zoals vastgelegd in de AMvB, zie standaard 1) en specifieke stage-activiteiten. Deeltaken worden in de vorm van Korte Praktijk Beoordelingen (KPB's) getoetst. Soms kunnen studenten door gebrek aan aanbod van bevallingen niet in een keer aan alle verplichtingen voldoen, dat legt een druk op studieduur. Hierbij beveelt het panel de verloskunde-opleidingen aan gezamenlijk met de beroepsvereniging en het Ministerie van de VWS overleg aan te gaan om de wettelijke eisen te heroverwegen, onder andere omdat de Nederlandse norm het EU-kader overstijgt. Bij de Public Health-stage merkt het panel op dat

deze stages mooie producten opleveren die mogelijk een vervolg kunnen krijgen en dat nu niet hebben. Wat betreft het panel ligt er een kans voor de opleiding om dit na te gaan.

In het contact met stageverleners ervaart de opleiding het als af en toe nog nodig om het gesprek aan te gaan over het profiel waartoe de AVAG studenten opleidt (low en mid-risk gebied). Daarvoor zet de AVAG stageteams in om, in direct contact met stageverleners, te werken aan een juiste beeldvorming en verwachting. Vanuit de stageteams worden (op verzoek) stageverlener en student tijdens de stage bezocht. In Groningen is het UMCG een van de stageverlenende ziekenhuizen. De opleiding heeft korte lijnen met dit ziekenhuis, dat werkt heel prettig.

Tijdens stages in jaar 1 tot en met 3 zijn er Stage Terugkom Activiteiten (STA-)dagen. Tijdens deze dagen legt de opleiding de verbinding tussen de theorie en praktijk voor het verder ontwikkelen van klinisch redeneren, en vindt reflectie op de beroepsuitoefening plaats. Studenten debatteren dan bijvoorbeeld over thema's als leiderschap, samenwerking en cliëntveiligheid. Via carrouselbijeenkomsten onderhoudt de opleiding contacten met het stageveld en informeert zij haar over het nieuwe curriculum en wat er van studenten nu (anders) verwacht kan en mag worden. Tijdens deze stagecarroussels wordt ook didactische scholing aangeboden, bijvoorbeeld over beoordelen met een KPB. Het panel vindt dit een waardevolle toevoeging.

Onderzoeksvaardigheden: academische en wetenschappelijk vorming

Het panel stelt vast dat de opleiding in het programma specifiek aandacht heeft voor academische- en wetenschappelijke vorming (zie ook *Bijzonder kenmerk*). Dit zit verankerd in de leerlijnen en is heel direct zichtbaar in de leerlijn 'Wetenschap', maar volgens het panel zeker ook in andere leerlijnen, waaronder 'Klinisch redeneren en handelen' en 'Public Health'. Binnen Klinisch redeneren en handelen moeten studenten goed hun handelen kunnen beredeneren en beargumenteren. Het panel stelt vast dat dit gebeurt op een hoog niveau. Binnen de leerlijn Public Health verrichten studenten onderzoek waarvan ze de uitkomsten moeten presenteren. Dit onderzoek is doorgaans kwalitatief van aard. Studenten doen bijvoorbeeld in opdracht van de GGD in Noord-Holland een onderzoek naar kraamzorg binnen de Turkse gemeenschap. Het panel is onder de indruk van de oriëntatie op public health in het programma. Binnen de leerlijn Wetenschap verrichten studenten ook kwantitatief onderzoek.

De opleiding biedt studenten via een doorstroomminor de mogelijkheid om direct door te stromen naar een wetenschappelijke masteropleiding. Verder biedt de opleiding een honourstraject waar zo'n 10 procent van de studenten in participeert.

Middels de aandacht voor de ontwikkeling van academische- en wetenschappelijke vorming zet de opleiding een academische beroepsopleiding neer. Het panel vindt dit heel overtuigend en knap. Het profiel komt ook duidelijk tot uiting via het feit dat veel docenten betrokken zijn bij onderzoek en publiceren. Studenten dragen hier ook aan bij, zo stelt het panel vast. Hiermee zet de opleiding in de ogen van het panel een sterk eigen profiel neer.

Internationalisering

De opleiding heeft stevig ingezet op internationalisering en dit vormgegeven in de organisatie. Er is een staflid internationalisering aangesteld en sinds 2016 nieuw beleid geformuleerd om internationalisering extra nadruk te geven in het onderwijs. Voor 2020 heeft de opleiding als doelstelling geformuleerd om 15-20 procent van de verloskundige praktijkstages en minoren in het buitenland te laten plaatsvinden.

Het panel vindt de internationaliseringsactiviteiten indrukwekkend. In de eerste plaats laten mobiliteitsgegevens dit zien (*Mobiliteitsmonitor 2015-2010*). De opleiding beschikt hiervoor over goede contacten, waaronder in het Verenigd Koninkrijk, Zweden, Afrika en Canada. Overige activiteiten betreffen een International Week waarin onder andere gastsprekers uit het buitenland worden ingezet en studenten deelnemen aan congressen, een joint course in samenwerking met universiteiten in Malawi en Zweden en het gebruik van Engelstalige boeken (een derde van de literatuurlijst).

Alles overziend, biedt de opleiding een eigen academische beroepsoriëntatie. Studenten ontwikkelen de beroepskennis en -vaardigheden die nodig zijn met daarbij - op integrale wijze - aandacht voor academische vorming.

Standaard 3 Inhoud programma

De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Conclusie

De inhoud van het programma biedt studenten specialistische kennis gecombineerd met specifieke beroepsvaardigheden (verrichtingen) en academische vaardigheden. Het panel waardeert de kwaliteit en de diepgang van lesstof, de samenhang tussen leerstof, beroepsvaardigheden en academische vaardigheden, en de samenhang met de praktijk tezamen als indrukwekkend en bijzonder voor een hbo-opleiding. Op grond hiervan komt het panel tot het oordeel **excellent**.

De kennisinhoud van het programma vindt het panel van goede kwaliteit. Hierin herkent het panel de ambitie van de opleiding om studenten op te leiden tot verloskundigen die in eerste lijn en in het mid-risk gebied kunnen werken en daar een autonome medische verantwoordelijkheid hebben. Het curriculum toont een sterke samenhang middels de vijf leerlijnen met daarin verankerd een duidelijke concentrische opbouw. De opbouw garandeert dat de leerresultaten (KET's), en de ambities die daarin huizen, worden behaald.

Onderbouwing

De opleiding is gebaseerd op het uitgangspunt dat de verloskundige vanuit haar expertise een onmisbare bijdrage levert aan de (integrale) geboortezorg. Daartoe leidt de AVAG verloskundigen op die in de eerste plaats goed hun vak verstaan (expert zijn) en daarbij op goed niveau bijdragen kunnen leveren aan de ontwikkeling van het vak/beroep (zie ook eerdere standaarden). Centraal in de opleiding (en bij de verloskundige) staat de zorgfilosofie dat zwangerschap en bevalling een normaal fysiologisch proces is (Lancet, 2015). De AVAG leidt verloskundigen op met een specifieke nadruk op het autonoom in de eerste lijn en in het mid-risk gebied kunnen werken. Deze uitgangspunten van de opleiding, als ook de leeruitkomsten en de kennis die de opleiding nastreeft, zitten verweven in de zestien KET's van de opleiding. Zoals beschreven zijn de zestien KET's uitgewerkt in deeltaken. Het panel heeft kunnen vaststellen dat de KET's de inhoud van de beoogde leeruitkomsten en ambities van de opleiding afdekken.

In het curriculum werkt de student geleidelijk toe naar het behalen van alle KET's. In de eerste twee studie jaren staat vooral het verwerven van kennis centraal waarbij naast de fysiologie direct de pathologie aangeleerd wordt. Naarmate het programma vordert, neemt het aantal stages en de duur ervan toe waarin studenten specifieke verrichtingen ontwikkelen en aantonen.

In jaar 1 krijgen studenten vakken als bouw en beweging van het menselijk lichaam, de stofwisselingssystemen, de hart- en bloedvaten, het ademhalingsstelsel, psyche, gedrag en gezondheid en organisatie van zorg. Daarnaast komen studenten in aanraking met de praktijk, via opdrachten en korte stages, waaraan zij de theorie direct kunnen koppelen. Studenten volgen

onder andere een zwangere vrouw om zo de verschillende aspecten rondom prenatale onderzoeken, baring en kraamzorg vanuit cliëntperspectief mee te krijgen.

In jaar 2 wordt de kennisbasis verder uitgebreid met kennis op het gebied van voortplantings- en urinestelsel, de hersenen en zintuigen, celleer, immunologie en infecties en het maag- en darmstelsel. Studenten passen methodologie en onderzoeksvaardigheden toe in een leeronderzoek en in het einde van jaar 2 passen zij de methodiek van het klinisch redeneren toe. Ook leren studenten dat jaar een verloskundig beleid formuleren aan de hand van veelvoorkomende klachten en lopen zij stages in de verloskundige praktijk (eerste lijn) en in het ziekenhuis (tweede lijn).

In het derde studiejaar gaan studenten verder met klinisch redeneren en wordt er aandacht besteed aan de organisatie van verloskundige zorg. Studenten lopen naast multidisciplinaire stages een wetenschappelijke stage. Hierin werkt de student mee aan een wetenschappelijk onderzoek binnen de verloskunde (onderzoeksgroep Midwifery Science). Deze stage sluit af met een onderzoeksverslag of artikel.

In het vierde jaar van de studie gaat de student aan de slag als beginnend verloskundige. Het eerste half jaar is bedoeld voor een keuzeminor. Bij de AVAG is dat een universitaire minor die als premaster dient en studenten in de gelegenheid stelt om na hun bachelor direct door te stromen naar een universitaire masteropleiding, te weten: Health Sciences (VU); Evidence Based Practice (UvA) of Humanistiek (UU).

Het panel is onder de indruk van de inhoudelijke kwaliteit van het programma en manier waarop dat verankerd zit in de vijf leerlijnen: Klinisch redeneren en handelen, Public health, Wetenschap, Samenwerking/organisatie en Professionalisering. Ook de concentrische opbouw binnen leerlijnen via deeltaken is overtuigend en een voorbeeld voor anderen. De inhoud die deze taken vertegenwoordigen en de wijze waarop deze worden aangeboden, dragen bij aan het behalen van een hoog niveau. Studenten herkennen het academische niveau in het programma en het belang van onderzoek voor de positie van hun beroep, zo leggen zij uit aan het panel. Ook geven zij aan in hun opleiding veel te werken vanuit wetenschappelijk artikelen. Op grond van voorgaande waardeert het panel de inhoud van het curriculum als excellent.

Standaard 4 Vormgeving programma

De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde leerresultaten te bereiken.

Conclusie

Het panel beoordeelt de kwaliteit van de vormgeving als **goed**. De vormgeving van het programma maakt het voor studenten mogelijk om een hoog niveau aan gevraagde kennis en vaardigheden eigen te maken. In de eerste twee jaar wordt uitgaan van meer gestructureerd en begeleid onderwijs in de vorm van taak- en casusgestuurd onderwijs. Studenten werken binnen deze onderwijsvormen aan opdrachten (leertaken) en leren theorie te koppelen aan en toe te passen in de praktijk. De opleiding zet daarbij passende werkvormen in. Dit aanbod is gevarieerd. In de hogere studie jaren ontwikkelen studenten de gevraagde kennis en vaardigheden meer integraal via onderzoeksopdrachten en stages.

Onderbouwing

Om de theorie met de praktijk te verbinden, wordt in jaar 1 een groot deel van het onderwijs aangeboden in de vorm van taakgestuurd onderwijs (TGO), waarbij de lesstof is vertaald naar studietaken die binnen een week worden verwerkt. Het programma bestaat uit zeven modules van vier tot vijf weken voor elk leerjaar, opgebouwd met wekelijkse werkgroep bijeenkomsten, hoor- en werkcolleges en vaardigheidslessen. Binnen deze colleges en lessen wordt ondersteunend onderwijs (vakken) geboden. Daarbij worden soms zwangere vrouwen uitgenodigd.

In jaar 2 gaat het TGO over naar casusgestuurd onderwijs (CGO). Het programma bestaat eveneens uit zeven modules. Hierin staat een beroepsgeoriënteerde casus centraal. Binnen TGO en CGO plaatsen studenten de geleerde stof direct in een context (taak of casus). Binnen de didactische modellen werken studenten in werkgroepen waarbinnen studenten ook van elkaar leren. De docent heeft hierbij een begeleidende rol.

Studenten waarderen de opzet van het programma en de werkvormen als positief. Zij geven aan dat de studielast pittig is, iets dat volgens het panel voor alle verloskunde-opleidingen geldt, en via de vormgeving van het programma ervaren zij prettige duidelijkheid (ondersteuning). Weliswaar geven studenten aan dat de overgang van TGO naar CGT een grote stap is. Met de aandacht vanuit de opleiding voor doorontwikkeling van digitale ondersteuning (blend) kan de opleiding hier mogelijk op inspelen. Dit, in de ogen van het panel, ook om de gemiddelde studieduur die hoog is terug te dringen.

In het derde en vierde jaar zet de opleiding verschillende onderwijsvormen in. Daarbij staat centraal dat de student beroepsrelevante vraagstukken integraal moet oplossen. Er wordt gewerkt vanuit projectonderwijs (studenten werken projectmatig een vraag uit of werken aan een situatie in het werkveld, bijvoorbeeld in het kader van Public Health) en vanuit scenario-onderwijs

(casus gedreven training). In jaar 4 vindt ook de minor plaats. Dit kan een blokminor of een lintminor zijn en een verbreding of verdieping bieden aan de student op het profiel.

Gedurende de opleiding worden studenten begeleid. Studenten stellen voor deze begeleidingsactiviteiten een persoonlijk ontwikkelplan op waarin leerdoelen centraal staan. De student reflecteert op deze doelen (zie verder standaard 8). Tijdens stages voorziet de opleiding in STA-dagen waarin studenten onder andere met elkaar in discussie gaan over casuïstiek. Dit levert input op voor persoonlijke ontwikkeling en reflectie.

Over de hele lijn zijn studenten tevreden over de verschillende onderwijsvormen. Daarnaast biedt het programma veel internationale mogelijkheden. Ook dat waarderen studenten als positief. Het panel vindt deze mogelijkheden ook indrukwekkend. Studenten zijn kritisch over het effect van het volgen van een blokminor, wat het gevolg heeft dat studenten langere tijd niet in aanraking komen met de eerstelijns praktijk. Dit maakt hen onzeker over hun kwalificaties vlak voor hun verloskundige stage in jaar 4. Het werkveld merkt dit ook op. De opleiding is zich hiervan bewust en biedt voor deze studenten bijvoorbeeld extra oefening met eerstelijns casuïstiek, voorafgaand aan de stages. Het panel vindt het belangrijk hierbij op te merken dat de opleiding - als keerzijde van de goede aandacht voor onderzoeksvaardigheden (standaard 2) - voor alle studenten ook goed aandacht blijft houden voor het volgen van een doorlopende praktijklijn. De wens van studenten om zoveel mogelijk stages te lopen, is heel herkenbaar voor de opleiding en voor het panel. Daartoe zijn studenten intrinsiek gemotiveerd en voor de verplichte eisen moeten ze ook een hoeveelheid bevellingen meemaken.

Het panel vindt de vormgeving van het programma goed doordacht. Er is sprake van een heldere structuur waarin de eindkwalificaties (KET's en deeltaken) herkenbaar centraal staan. Daarbij zet de opleiding passende werkvormen in. Een ontwikkelpunt hierbij betreft het verder uitbouwen van de digitale leeromgeving (bieden van een blend). Een positief element vindt het panel de oriëntatie op interdisciplinair werken, waarbij het aangeeft dat dit, in het licht van de context waarin het beroep van verloskundige zich ontwikkelt, ook meer aandacht kan krijgen. Voor studenten is het een pittig, maar werkbaar programma. Over het geheel genomen wordt dat als goed gewaardeerd. Niet alle studenten zien van alle onderdelen de meerwaarde in en dan gaat het meestal om de Public Health-stage in relatie tot een verloskundige stage. De opleiding speelt daarop in.

Alles overziend, concludeert het panel dat de opleiding een heel rijk programma aanbiedt waarbij de vormgeving is gericht op het aanbieden van een aantal kwalitatief mooie elementen (kennisniveau, academische beroepsoriëntatie, internationalisering en Public Health). Het panel vindt deze van goede kwaliteit: er wordt gewerkt aan de ambitie van de opleiding. De aanbevelingen van het panel zijn bedoeld die kwaliteit verder te ontwikkelen en/of te borgen en zo mogelijk de gemiddelde studieduur terug te brengen.

Standaard 5 Instroom programma

Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**. De AVAG heeft een instroomprocedure die duidelijk is beschreven voor aspirant-studenten. In deze procedure is opgenomen aan welke eisen een aspirant-student moet voldoen. De AVAG hanteert een numerus fixus, in totaal kunnen veertig studenten instromen in Groningen en zestig in Amsterdam. Naast een juiste vooropleiding gaat de opleiding na in hoeverre een aspirant-student het in zich heeft om dat te behalen. Een expliciete toetsing van de competenties samenwerken en reflecteren maakt onderdeel uit van de procedure. In de ogen van het panel voert de opleiding de instroomprocedure op zorgvuldige wijze uit. Daarnaast zorgt de opleiding in het begin van haar programma met het taakgestuurd onderwijs voor een soepele aansluiting op de vooropleidingen van studenten. Deze aansluiting is goed. Studenten waarderen die als zeer positief. Ook de uitvalcijfers bevestigen dit.

Onderbouwing

De opleiding biedt een ambitieus programma voor gemotiveerde studenten. In haar instroomprocedure maakt zij dit duidelijk aan aspirant-studenten en gaat zij na in hoeverre een aspirant-student een verloskunde in spé is.

Om toegelaten te worden tot het programma moet een student in ieder geval een passende vooropleiding hebben afgerond, dat is ten minste een havo-, vwo- of mbo-diploma op niveau 4. Vanwege een beperkt aantal beschikbare plaatsen hanteert de opleiding een numerus fixus. Daarom richt het selectie-onderzoek zich op het beschikken over voldoende aanleg en geschiktheid voor het beroep. De opleiding geeft aan dat zij zich in de eerste plaats richt op studenten met een hoog havoniveau en de vwo-instroom. Tegelijkertijd worden ook kandidaten toegelaten met een mbo-diploma. De opleiding streeft nadrukkelijk na dat aspirant-studenten het niveau aankunnen.

De instroomprocedure kent meerdere rondes. Studenten krijgen een zelfstudiepakket met onder andere Engelstalige literatuur. Er wordt een kennistoets afgenomen. Competenties samenwerken en reflecteren worden nagegaan en indirect wordt de motivatie van de student getoetst.

Het panel beoordeelt de selectie- en instroomprocedure als passend. Via voorlichting biedt de AVAG heldere informatie aan kandidaten aan over de instroomprocedure en de verwachtingen over de opleiding, zoals de zwaarte van de inhoud en de toewijding die verwacht wordt. Het panel stelt vast dat de opleiding duidelijke informatie verstrekt op de website. Op basis van de gegevens over studentpopulatie vindt het panel dat de opleiding een meer gedifferentieerde studentenpopulatie kan nastreven, met meer diversiteit in opleidingsachtergrond en - zo mogelijk - cultuur, dit voor zover de kwaliteitseisen dat toelaten.

In enkele gevallen kunnen studenten met bepaalde vooropleidingen vrijstellingen krijgen. Bijvoorbeeld een student met een hbo-diploma Verpleegkundige krijgt vrijstelling van lessen infuusprikken (2 uur). De toets moet wel gedaan worden.

In het begin van het programma houdt het onderwijs rekening met verschillende vooropleidingen en is er aandacht voor een soepele aansluiting. Het taakgestuurde onderwijs voorziet daarin. Daarbij worden studenten vanuit de studiebegeleiding geïnformeerd over de werkwijze en methoden in het programma. De AVAG biedt ook deficiëntieonderwijs aan voor studenten die bepaalde vakken willen bijspijkeren aan het begin van de studie. Hierbij valt te denken aan extra biologie- of statistieklessen.

Studenten waarderen de aansluiting van de opleiding op hun vooropleiding als goed (4,0 op een 5-puntsschaal). Ook de uitval in jaar 1 is in de ogen van het panel gunstig (8 procent). Alles bij elkaar duidt dit op een goede aansluiting van het programma op de instroomkwalificaties.

Alles overziend, is de instroomprocedure gericht op selecteren van kandidaten die geschikt zijn om verloskundige te worden. Daarvoor wordt naast een cognitief werk- en denkniveau, gericht gekeken naar de juiste persoonskenmerken en (studie)motivatie. De opleiding biedt aanvullend ondersteunende begeleiding en vakken aan voor kandidaten die weliswaar over de juiste eigenschappen beschikken, maar een steuntje in de rug nodig hebben om het kennisniveau bij te brengen. De selectieprocedure is doordacht en wordt met zorg toegepast. Dit alles waardeert het panel als goed.

Standaard 6 Personeel

Het docententeam is gekwalificeerd voor de inhoudelijke en onderwijskundige realisatie van het programma en de omvang ervan is toereikend.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**. De opleiding wordt verzorgd door docententeams (Amsterdam-Groningen) bestaande uit hooggekwalificeerde en gedreven docenten. De omvang van de teams is buitengewoon ruim.

In het docententeam (locatie-overstijgend) zijn goede vakinhoudelijke en onderwijskundige kwalificaties aanwezig, waaronder op het gebied van onderzoek, verloskunde en ontwikkelingen die daarin spelen. Nagenoeg alle docenten beschikken over een universitaire master, 75 procent heeft ervaring als verloskundige, 80 procent van de docenten is gekwalificeerd op het gebied van onderwijs en ruim de helft op het gebied van examinering voor het hoger onderwijs. Het panel concludeert dat docenten veel ruimte hebben voor eigen professionalisering. De AVAG biedt hiervoor middelen en deze worden ook benut. Daarnaast investeert zij in de kwaliteit van de stagewerkplekbegeleiders via scholing en bijeenkomsten.

Studenten zijn tevreden over de kwaliteit van de docenten, over de inhoudelijke expertise die zij inbrengen en de korte lijnen die zij met docenten ervaren. Er is sprake van een kleinschalige leeromgeving waarin docenten zeer betrokken zijn. Dit geldt voor beide locaties. Ten slotte concludeert het panel, dat de omvang van de teams ruim toereikend is om het programma van deze kwaliteit uit te voeren en verder te ontwikkelen. Als aandachtspunt geeft het panel mee na te gaan hoe de doorontwikkeling van de digitale leeromgeving benut kan worden voor meer efficiënt uitwisselen tussen de twee locaties.

Onderbouwing

Op grond van de bestudeerde kwalificaties van de docenten stelt het panel vast dat het gehele docententeam beschikt over de nodige expertise, kennis en kunde. De aanwezige expertise, inhoudelijk en op het gebied van onderzoek, is sterk aanwezig. Naast verloskundige werkervaring en onderwijskundige ervaring, beschikt ruim 80 procent over een wo-master en 24 procent is gepromoveerd. Een deel van de promovendi heeft een aanstelling bij het VUmc en bij de AVAG. Sinds 2009 hebben er veertien promoties plaatsgevonden. Deze gepromoveerde onderzoekers/docenten zijn grotendeels bij Midwifery Science of de AVAG gebleven. Per jaar publiceren (docent)onderzoekers van de AVAG 25 tot 30 internationale peer-reviewed publicaties. Voorts heeft de afdeling een overeenkomst met de Geboortebeweging, de cliëntenorganisatie specifiek voor de geboortezorg. Een vertegenwoordiger van de Geboortebeweging is aan de AVAG verbonden. Zij adviseert - namens de Geboortebeweging - over onderzoek gedurende de gehele onderzoekscyclus van aanvraag tot implementatie. Midwifery Science heeft de Geboortebeweging gefaciliteerd in het opstellen van een eigen onderzoeksagenda die ook ter inspiratie dient voor het onderzoek op de afdeling.

Naast gerichte aandacht voor onderzoek zijn docenten ook druk met het verkrijgen van hun BKE en BKO⁵. Nu is ruim de helft van de docenten gediplomeerd op dit vlak, al dan niet via de HGZO (masteropleiding Docent in Hoger Zorgonderwijs, inclusief BKE). Binnen twee jaar beschikken alle docenten over BKE- en BKO-kwalificaties, zo geeft de opleiding aan.

Leden van de examencommissie en toetsconstructiecommissie beschikken over senior kwalificaties examinering (SKE), zo stelt het panel vast (zie ook standaard 10).

Het panel stelt vast dat de docenten voldoende ruimte krijgen voor hun eigen professionalisering. De AVAG stelt ruim middelen beschikbaar voor scholing en professionalisering. Teamleden hebben zelfregie en veel inspraak over de invulling hiervan. In individuele jaargesprekken wordt de juiste koers geëvalueerd. Er is geïnvesteerd in zelfsturende teams. Hiermee is een gevoel van werkdruk onder docenten verlaagd. Docenten uiten zich tevreden, over hun werk, de mogelijkheden en de kwaliteitscultuur die zij ervaren. Op het moment van de visitatie zijn geld en middelen gealloceerd voor investeringen rondom onderwijsinnovaties. De teams zijn begonnen mogelijkheden te onderzoeken om na te gaan hoe het onderwijs meer geflexibiliseerd en meer afgestemd kan worden op de behoefte van de student van de toekomst. Daarbij geeft het panel als aandachtspunt mee, dat ook het efficiënt uitwisselen tussen docenten van beide opleidingslocaties met digitalisering vergemakkelijkt kan worden.

Het panel vindt de teamsamenstelling, de onderlinge afstemming en de samenwerking in de organisatie getuigen van evenwichtige en stabiele teams (Amsterdam-Groningen). Het panel stelt vast dat de opleiding over ruim voldoende formatie beschikt om het programma te verzorgen en te ontwikkelen. De docent-studentratio is 1:10. Het onderwijs wordt ontwikkeld en verzorgd door zeventig medewerkers waarvan een universitair hoofddocent en toekomstig hoogleraar, acht universitair docenten/ senior onderzoekers, deels met een aanstelling bij VUmc en deels bij AVAG. Naast de vaste docenten worden docentexperts ingezet die veelal afkomstig zijn uit het VUmc of UMCG. Studenten geven aan dat de docenten goed bereikbaar en vooral benaderbaar zijn. Op grond van dit alles beoordeelt het panel de kwaliteit van het personeel en de omvang ervan als goed.

⁵ BKE: basiskwalificatie examinering
BKO: basiskwalificatie onderwijs

Standaard 7 Voorzieningen

De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**. De huisvesting en materiële voorzieningen zijn compleet en modern. Ze zijn passend voor de didactische werkvormen en bieden studenten goede mogelijkheden om de specifieke beroepscompetenties te ontwikkelen.

Het panel heeft de faciliteiten op beide leslocaties bekeken en beoordeelt deze als ruim toereikend, van prima kwaliteit (aansluitend op middelen werkveld) en toegankelijk voor studenten om naar eigen behoefte te benutten. Naast faciliteiten voor de ontwikkeling van beroepsspecifieke vaardigheden ademen beide gebouwen een prettige rustige werksfeer uit met elk een eigen karakteristiek. Wat overeenstemt, is de transparantie, de variatie in verschillende werkruimtes met verschillende mogelijkheden voor samenwerken, overleg en leren.

Het opleidingsprogramma is voor studenten en docenten opgenomen in de digitale leeromgeving Blackboard en voor studenten te vinden op het internet. Daarnaast voorziet de opleiding in toegang voor studenten tot elektronische wetenschappelijke databases, zoals PubMed.

Onderbouwing

De opleiding beschikt in Groningen en in Amsterdam over moderne en ruim opgezette faciliteiten waaronder onderwijs(vaardigheids-)lokalen, hoorcollegezalen en werkplekken. De inrichting in beide gebouwen is modern en transparant. De opleiding in Groningen zit in een karakteristiek onderwijsgebouw naast het UMCG. In Amsterdam heeft de opleiding eigen huisvesting in de buurt van het VUmc (10 min. rijden).

Het panel is op beide locaties rondgeleid lang opleidingsvoorzieningen. Het panel stelt vast dat op beide locaties voldoende vaardigheidslokalen met oefenmaterialen beschikbaar zijn voor studenten om hun beroepsspecifieke vaardigheden te oefenen. Te denken valt aan fantomen en alle benodigde materialen voor medisch-technische verrichtingen. Studenten verschaffen in het eerste jaar ook een set basismaterialen aan, zoals een stethoscoop en hechtset. In het tweede studiejaar gaan studenten ook naar een snijzaal van een universiteit.

Studenten werken binnen de digitale leeromgeving Blackboard waarin het onderwijs voor studenten en docenten is opgenomen. Daarnaast is informatie over het programma beschikbaar voor studenten via het internet (link van AVAG⁶). Dit is voor beide locatie hetzelfde. Aanvullend hebben studenten toegang tot een uitgebreide digitale bibliotheekcollectie, met een wetenschappelijke en interdisciplinaire collectie, en een database (PubMed).

⁶ <http://studiegids.verloskunde-academie.nl>

Studenten van de opleiding zijn tevreden over de kwaliteit van de voorzieningen. Deze vinden zij voldoende om goed te kunnen oefenen voordat zij de praktijk in gaan. Buiten de lessen kunnen zij naar eigen wens oefenen, dat is prettig. Alles overziend, beschouwt het panel de kwaliteit van de voorzieningen als goed. Deze zijn ondersteunend aan het leerproces en bieden daartoe de nodige mogelijkheden, werkruimten zijn voorzien van passende moderne faciliteiten.

Standaard 8 Begeleiding

De studiebegeleiding en informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

Conclusie

Binnen de opzet van het programma, de didactische vormgeving, voorziet de opleiding studenten van passende studiebegeleiding en informatie over het programma. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Docenten en studenten kennen elkaar goed en weten elkaar goed te vinden. De docenten fungeren als eerste aanspreekpunt voor de studenten. Studenten kunnen zich daarnaast richten tot hun een studieloopbaancoach. Het begeleidingsprogramma (SLC) sluit goed aan bij de didactische vormgeving van het programma. Studenten zijn tevreden over de begeleiding, zij ervaren deze als persoonlijk en professioneel. In de eerste twee jaren van het programma ondersteunt de SLC'er studenten via individuele gesprekken en groepsbijeenkomsten voor een soepele overgang van de vooropleiding naar dit programma en een gewenste studievoortgang. In latere jaren ontvangen studenten, naast stagebegeleiding op de stageplekken, ondersteuning van hun SLC'er en docenten. De stagebegeleiders zijn verloskundigen uit de praktijk. Studenten worden voornamelijk via de digitale leeromgeving Blackboard geïnformeerd. Daarnaast is er - zoals gezegd - sprake van een kleinschalige leeromgeving waarin studenten makkelijk de nodige informatie kunnen vinden.

Onderbouwing

Docenten zijn het eerste aanspreekpunt voor studenten. Zo geven studenten aan in het gesprek met het panel. Studenten waarderen het contact met docenten als zeer positief. Zij geven aan dat docenten goed bereikbaar zijn, altijd een helpende hand willen bieden en hen goed begeleiden. NSE-gegevens bevestigen dit positieve beeld. Het panel stelt vast dat docenten hun studenten goed in beeld hebben. De lijnen tussen studenten en docenten zijn kort en de begeleiding is te typeren als persoonlijk en professioneel.

De opleiding biedt de studenten een studiebegeleidingsprogramma dat past bij de kleinschalige leeromgeving en bij de didactische vormgeving van het programma. Zo gaat het uit van zelfstandigheid van de student: een proactieve houding van de student. Aan de andere kant wordt vanuit SLC gericht ondersteuning geboden op een gewenste studievoortgang en op de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student; de verloskundige in spé.

Binnen de begeleidingssystematiek kunnen studenten opteren om student-assistent te worden. Daarvoor kunnen zij zich aan het eind van jaar 1 aanmelden. Zij worden dan als tweedejaars student ingezet als student-assistent bij het vaardigheidsonderwijs aan eerstejaars studenten. Daarnaast krijgt elke eerstejaars student een 'buddy' uit het tweede jaar toegewezen. Studenten waarderen die inzet van student-assistenten en buddy's als positief, omdat ze van hen aanvullend feedback kunnen ontvangen, naast de docent en de SLC'er.

Tijdens de stages wordt de student door twee experts ondersteund: vanuit de opleiding door een

docent, of de SLC'er, en op de stageplek door een verloskundige, de stagebegeleider. De AVAG heeft een stageteam dat contact onderhoudt met stagebegeleiders en hen informeert over toetsing, de eisen die gelden voor de stageplaats en dat handelt bij vragen vanuit de stageplaats (zoals over KPB's). Met de komst van het nieuwe curriculum heeft de AVAG hierin nadrukkelijk geïnvesteerd. Zij informeert stagebegeleiders via stagecarroussels en cursussen. Het panel waardeert dit als positief. Daarnaast zoekt de opleiding contact met de stageopleiders in jaar 3 en 4 via een bezoek of per telefoon. De studenten en stagebegeleiders waarderen deze contacten en ervaren dit als een goede manier om de voortgang van de student op de stageplek en de kwaliteit van de stageplaats te monitoren, met name wanneer het een bezoek op locatie betreft. Ook studenten geven aan dat zij het stageteam weten te vinden wanneer zij vragen hebben. Voorheen waren studenten vanuit Groningen wat kritisch over de informatievoorziening rondom de stage. Hiertoe heeft de opleiding maatregelen genomen. Zij informeert studenten nu eerder en heeft de inhoud van de informatie verduidelijkt.

De informatievoorziening naar studenten verloopt via de digitale leeromgeving Blackboard. Hierop worden verschillende handleidingen aangeboden. Daarnaast hebben studenten via het internet toegang tot alle gegevens zoals het OER, roosters, cijfers, studiemateriaal en handleidingen. Blackboard fungeert hoofdzakelijk als een digitaal communicatieplatform waarin informatie over en weer wordt gedeeld. Het sluit aan op de behoefte van studenten. Zo geven zij aan dat zij tevreden zijn over de informatie die erop is te vinden. Zij voelen zich tijdig en volledig geïnformeerd. Naast praktische inhoudelijke informatie zijn ook notulen van verschillende commissies en enquête-uitkomsten van evaluaties op dit platform te vinden.

Standaard 9 Kwaliteitszorg

De opleiding kent een expliciete en breed gedragen kwaliteitszorg, bevordert de kwaliteitscultuur en is gericht op ontwikkeling.

Conclusie

De kwaliteitszorg binnen de opleiding kenmerkt zich door een breed gedragen aandacht voor kwaliteit. Dit is formeel verankerd in de organisatie doordat verantwoordelijkheden zijn belegd bij professionals die zijn betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijs en iedereen zich intrinsiek verantwoordelijk voelt. Hiermee bevordert de AVAG een gewenste kwaliteitscultuur. In de werkwijze van de teams herkent het panel dat concreet via PDCA-plannen aandacht is voor continue verbetering en ontwikkeling. Daarbij betreft de opleiding haar stakeholders in voldoende mate op actieve wijze. Dit waardeert het panel als goed. Het panel vindt dat de afstemming tussen formele rollen en functies waaronder tussen het management en de examencommissie aandacht verdient, zodat een meer transparante kwaliteitscultuur wordt ontwikkeld. Ook ziet het panel ruimte om de balans tussen formele communicatie en zaken die informeel goed geregeld kunnen worden te versterken. Daarbij vindt het panel dat de wens om meer efficiënte communicatie en afstemming terecht is. Op grond van voorgaande komt het panel tot het oordeel **voldoende**.

Onderbouwing

Centraal in de kwaliteitszorg bij de AVAG staan de kwaliteitseisen die gelden voor kwalitatief goed onderwijs (inhoud, niveau), dat de professional in de lead is over die kwaliteit (de verantwoordelijkheid is bij professionals belegd) en dat men gezamenlijk, vanuit een wederzijds besef van afhankelijkheid, werkt aan de gewenste kwaliteit (*Beleidskader Kwaliteit 2017*). Het motto 'samen willen groeien' komt in de ogen van het panel goed tot uiting in de kwaliteitszorg.

In haar kwaliteitszorgsysteem gaat de AVAG uit van een cyclische verbeter- en ontwikkelaanpak. De AVAG zet de PDCA-cyclus in die voor het panel zichtbaar is in de beleidscyclus en de manier waarop het onderwijs wordt ontwikkeld en wordt verbeterd. Zo zijn beleidsdoelstellingen van de AVAG uitgewerkt in een meerjarenbeleidsplan. Daarvan zijn jaarplannen, een MT-agenda en triaalrapportages (zie standaard 10) afgeleid. Via periodieke evaluaties wordt nagegaan in hoeverre doelen worden behaald en worden plannen waar nodig bijgesteld.

Bij de kwaliteit van het onderwijs spelen de semesterteams een belangrijke rol. Kleine aanpassingen voeren zij tijdens het onderwijsproces door. Grote aanpassingen worden ingebracht bij de curriculumcommissie of een leerlijnvertegenwoordiger. Zij adviseren over aanpassingen richting het managementteam dat eindverantwoordelijk is.

Het panel constateert dat de AVAG de PDCA-cycli goed bijhoudt. Het panel stelt daarbij vast dat de communicatie over doorgevoerde verbetermaatregelen richting studenten aandacht behoeft. Het panel heeft een positieve indruk van het systeem dat de AVAG hanteert voor kwaliteitszorg, maar vraagt zich af in hoeverre het past bij de kleine organisatie die zich laat kenmerken door een gezamenlijk belang, kleinschaligheid en korte lijnen. De vergader- en afstemstructuur oogt

zwaar. Het panel herkent de wens van de opleiding naar meer efficiënte communicatie en vindt dat een terechte. Tegelijkertijd, is gezegd, weten docenten elkaar makkelijk te vinden, evenals studenten en docenten. Wanneer overleg tussen locaties nodig is, maakt men ook veel gebruik van videoconferentie. De opleiding kan in de ogen van het panel nog beter een balans vinden tussen formele communicatie en afstemming, de doelen die daarbij horen en zaken die meer informeel goed geregeld kunnen worden.

Het panel stelt vast dat alle betrokkenen bij de opleiding, vanuit zowel Amsterdam als Groningen in voldoende mate actief worden betrokken bij de kwaliteitszorg. Docenten hebben vanuit hun positie, taak en verantwoordelijkheid binnen een leerlijn en semesterteam, en eventuele andere rollen en taken, een directe verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de uitvoering en de ontwikkeling van het onderwijs. In voorgenoemde gremia, semesterteams en leerlijnteam, stemmen zij daarover af.

Vanuit de curriculumcommissie wordt het groter geheel, de samenhang en aansluiting op leeruitkomsten bewaakt. Docenten zitten ook in de deelraad samenwerkingsinstituut (DSI), een medezeggenschapsorgaan dat taken en bevoegdheden van de opleidingscommissie uitvoert. In de DSI zitten vier docenten en vier studenten. Ten slotte zijn docenten actief in de examencommissie en de toetsconstructiecommissie, waar vanuit het de kwaliteit van de toetsing en examinering bewaken (zie verder standaard 10). Op basis van de gevoerde gesprekken is het panel van oordeel dat de examencommissie, passend bij haar verantwoordelijkheid, een zwaardere stem kan hebben, steviger haar rol kan uitvoeren, zodat een meer transparante kwaliteitscultuur wordt ontwikkeld.

De opleiding stemt periodiek, via een vaste overlegstructuur af met verschillende gremia. Daarnaast neemt de opleiding tevredenheidsenquêtes af onder medewerkers.

Studenten zijn actief in onder meer de opleidingscommissie, c.q. de DSI. De DSI voert wettelijke taken van OC uit. Deelraadvertegenwoordigers (studenten) houden contact met de jaarvertegenwoordigers die fungeren als een schakel tussen hun klas en de deelraad. Studenten geven aan dat zij doorlopend feedback kunnen geven over wat er beter kan. Dat is bijvoorbeeld gebeurd naar aanleiding van stages. Op dat punt, zo geven de studenten aan, is de begeleiding verbeterd. De AVAG neemt enquêtes af onder studenten waaronder de Nationale Studenten Enquête en neemt analyses daarvan mee in de semesterteams en leerlijnteam die deze gebruiken om verbeteringen in het onderwijs aan te brengen.

De AVAG onderhoudt contact met alumni via een relatiemagazine InTouch. Daarnaast organiseert de AVAG cursussen en activiteiten waarbij ook alumni uitgenodigd worden. Ook wordt de HBO-Monitor afgenomen, wat de opleiding zicht geeft op onder meer de aansluiting van de opleiding op het werkveld en de tevredenheid van alumni over het door hun genoten onderwijs.

De AVAG onderhoudt goede contacten met haar werkveld. Dit betreft ook een internationaal netwerk. Contacten lopen via de docenten, zo stelt het panel vast. Daarnaast zit een representatieve vertegenwoordiging van het werkveld in de beroepenveldcommissie en de Raad van Advies (zie standaard 1) en onderhoudt de opleiding nauw contact met het stag verlenende werkveld via de stageteams (zie standaard 8).

Na de vorige visitatie in 2012 ontving de opleiding een positieve beoordeling. De AVAG heeft naar aanleiding van die beoordeling en de bevindingen van het panel destijds een paar

wijzigingen doorgevoerd. Zo heeft de opleiding heel gericht geïnvesteerd in het versterken van internationale activiteiten. Hier kan de opleiding met recht trots op zijn, aldus het huidige panel (zie ook standaard 2). Daarnaast komt de opleiding met de invoering van het nieuwe curriculum en bijvoorbeeld ook het faciliteren van de stageteams op passende wijze tegemoet aan de opmerkingen van het panel dat de opleiding destijds heeft bezocht. Het digitaliseren van het curriculum (verder ontwikkelen en uitbouwen van de digitale leeromgeving) verdient in het licht van de vorige visitatie nog aandacht.

Over de hele linie, vindt het panel dat de kwaliteit van het kwaliteitszorgsysteem overtuigend voldoet aan basiskwaliteit. De AVAG biedt een duidelijke structuur die in de ogen van het panel 'lichter' kan, maar zonder meer een breed gedragen sterke focus op kwaliteit kent. Dat komt overal in terug, ook in de presentatie van de opleiding voorafgaand aan de visitatie en tijdens de twee visitatiedagen. In het systeem klinken de ambities van de opleiding, en het gezamenlijk uitdragen van die ambitie, goed door. Tegelijkertijd neemt het panel ook een aantal aandachtspunten waar die een breed gedragen kwaliteitscultuur kunnen versterken. Op grond daarvan is het oordeel over kwaliteitszorg als geheel voldoende.

Standaard 10 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding hanteert een adequaat toetssysteem waarin de leerresultaten centraal staan en dat aansluit op de vormgeving van het onderwijs. Het panel vindt de manier waarop de ambities van de AVAG een plek kennen in de toetsing sterk. Ook het toezicht op toetskwaliteit is adequaat georganiseerd. De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

De AVAG heeft beschreven hoe de toetsing zich verhoudt tot het profiel van AVAG, de KET's en de didactische werkvormen. Hiermee maakt de opleiding de samenhang zichtbaar tussen leerresultaten, KET's, deeltaken en de toetsing en stelt het panel vast dat de leerresultaten centraal staan in de toetsing. Per leerlijn is de toetsing helder uitgewerkt. Het toetsprogramma laat een opbouw zien die overeenstemt met de opbouw in het programma. Er is sprake van een gevarieerd aanbod van toetsen, dat - rekening houdend met werklast - volgens een evenwichtige spreiding wordt aangeboden. De toetsen dienen ertoe om bepaalde kennis en vaardigheden vast te stellen en om een gewenste persoons- en beroepsontwikkeling te ondersteunen. Hiertoe kent de toetsing een duidelijk summatief en formatief karakter. Het panel beschouwt de kwaliteit van de toetsen als goed. Aanvullend is voor studenten helder omschreven wat er van hen verwacht wordt. Dit staat in richtlijnen die duidelijk worden gecommuniceerd. Naast het OER betreffen richtlijnen de deeltaken en KET's, toets matrijzen en rubrics. Studenten zijn tevreden over de kwaliteit van de toetsen. Zij uiten zich positief over het gevarieerde aanbod en de inhoudelijke kwaliteit. Ook zijn zij over het geheel genomen tevreden over de hoeveelheid en de kwaliteit van de feedback die zij ontvangen.

De opleiding hanteert passende kwaliteitseisen voor toetsing en beschikt over toetsexpertise om toetsing van beoogde kwaliteit uit te voeren. Er wordt (verder) geïnvesteerd in toetsexpertise via scholing in de vorm van BKE en kalibratiesessies onder examinatoren. Vanuit de examencommissie wordt toegezien op de toetskwaliteit conform het wettelijk kader. De AVAG beschikt daarnaast over een toetsconstructiecommissie die onder andere de docenten ondersteunt bij het opstellen van toetsen conform de eisen die de AVAG daarvoor heeft opgesteld. Ook voorziet deze commissie het management en de examencommissie van adviezen. Verder wordt de studenttevredenheid over toetsing meegenomen om de kwaliteit na te gaan.

Onderbouwing

Toetssysteem, -beleid

De opleiding heeft uitgangspunten voor de toetsing beschreven die in het verlengde liggen van de uitgangspunten die gelden voor het onderwijs. Naast het OER en wettelijke uitgangspunten, zoals die bestaan voor deze opleiding (zoals aantal verrichtingen), is de toetsing bovenal gericht op het aantonen van de leerresultaten via het behalen van de KET's. Daar wordt op een manier naartoe gewerkt die overeenstemt met de manier waarop het programma is opgebouwd. Dit is

zichtbaar in het toetsprogramma, dat is gekoppeld aan het onderwijsprogramma. Deze samenhang vindt het panel sterk. In het toetsprogramma is opgenomen hoe de inhoud en leeractiviteiten van een bepaalde module getoetst worden. Daarbij stelt het panel vast dat de opleiding een intensief toetsplan hanteert. Elke vijf weken is er een toets. Het geheel laat een evenwichtige spreiding van toetsing zien. Zolang studenten in de pas lopen (alles in een keer halen), is dat prettig en is de studielast van gemiddeld veertig uur per week 'te doen'. Maar wanneer studenten een herkansing (of meer) hebben, vraagt dat nadrukkelijk extra inzet om bij te blijven, zo geven studenten aan.

Het toetsprogramma maakt de ontwikkeling van leerresultaten en de opbouw daarin duidelijk (zie voorbeeld toetsing Klinisch redeneren en handelen hierna). Zichtbaar is dat studenten in het begin veel basiskennis ontwikkelen om deze vervolgens in te zetten bij hun deeltaken en KET's. De deeltaken en KET's zijn competentiegericht en worden zo integratief en beroepsauthentiek mogelijk getoetst. De opleiding gaat voor de bepaling van het niveau uit van de piramide van Miller. Het panel herkent het niveau dat nagestreefd wordt (zie ook standaard 1 en 3) terug in de toetsing. Dit sluit aan bij extern onderzoek dat de AVAG eerder heeft laten uitvoeren en dat laat zien dat het niveau als hoog wordt gezien (externe audit 2016).

Het panel stelt vast dat de deeltaken en de KET's bepalend zijn voor de toetsing en dat daarmee is geborgd dat de leerresultaten centraal staan.

Voorbeeld opbouw in toetsprogramma (leerlijn KRH)

Leerlijn	Kennis	Vaardigheden	Professioneel gedrag	Deeltaak	KET
KRH	LVGT; Schriftelijke kennistoets; Script Cordance-toets	Simulatie- of practicumtoets; Simulatie- of practicumtoets; Scenariotoetsing	Assessment professioneel gedrag in werkgroep en stage	1 t/m 8 Performance assessment; KPB	1 t/m 8 Performance assessment; EPA; Wettelijke verrichtingen

De opleiding hanteert voor de uitwerking van toetsen kwaliteitseisen zoals validiteit, betrouwbaarheid, variëteit en dat er sprake moet zijn van een passende combinatie van formatieve en summatieve toetsen. Dit laatste is van belang, omdat de toetsing niet alleen is bedoeld om bepaalde competenties vast te stellen, maar ook om een gewenste persoonsontwikkeling te ondersteunen. Hiertoe dient een mate van formatieve toetsing. Docenten ontwikkelen toetsen. Zij worden daarbij ondersteund vanuit de toetsconstructiecommissie (TCC). Voor iedere module levert de TCC een nieuwe toets. Daarbij worden goede oude vragen op passende wijze hergebruikt.

Toetsuitvoering

De uitgangspunten die centraal staan in het systeem van toetsing herkent het panel terug in de toetsuitvoering. Via de KET's en deeltaken die centraal staan is er sprake van valide toetsing. Van een betrouwbare toetsing is sprake via de inzet van toetsmatrijzen, beoordelingsformulieren en rubrics. De betrouwbaarheid wordt ook versterkt, doordat examinatoren in kalibratiesessies met elkaar afstemmen en doordat competenties op verschillende niveaus en op verschillende momenten worden getoetst door verschillende examinatoren (triangulatie).

De ontwikkeling van professioneel gedrag wordt vanuit de formatieve toetsing ondersteund. Het PPO ondersteunt dit. Hierin laat de student zien hoe zij feedback heeft gebruikt om van te leren (zie ook standaard 8). Studenten geven hierbij aan dat zij graag meer formatieve toetsmomenten, c.q. feedbackmomenten, hebben.

Het panel stelt vast dat de opleiding de leerresultaten toetst met een mix aan toetsvormen. Naast de schriftelijke kennistoetsen zet de opleiding (stage)opdrachten, KPB's, journal-club toetsen, vaardigheidstesten, landelijke voortgangstoetsen, gedragsassessments en reflectieopdrachten in. De opleiding zet formatieve en summatieve toetsing in en is zoekende naar een meer passende verhouding daartussen. Zij ervaart dat er meer ruimte voor vonken in plaats van vinken kan zijn en zet daarvoor in op het geven van meer goede feedback. De curriculumcommissie is hiermee bezig, zo stelt het panel vast.

Studenten zijn over het geheel genomen tevreden over de toetsing. De Script Concordance-toets en simulatie- of practicumtoets vinden zij bijzonder relevant vanwege de praktijkgerichtheid. Het panel stelt vast dat de toetsvormen goed aansluiten bij de leerresultaten, namelijk duidelijk praktijkgericht zijn en passen bij een academische oriëntatie. Dit laatste onder andere door het centraal stellen van KET's (zie ook standaard 1) en vormen als Journal-Club toets en Critical Appraisal of Topic (CAT). Dit alles bij elkaar vindt het panel overtuigend van goede kwaliteit.

De AVAG neemt, evenals de andere verloskunde-opleidingen, jaarlijks de landelijke voortgangstoets (LVGT) af. Binnen het SOV worden resultaten vergeleken. Studenten hoeven niet alles te halen, er zijn geen kritische elementen, er is een relatieve cesuur. Per 2018-2019 geldt voor de toets in jaar 4 wel een cesuur gericht op een minimum kennisniveau. Daarbij geldt dat het positief resultaat van deze toets (LVGT) voor het afstuderen niet ouder mag zijn dan een half jaar. Prettige bijkomstigheid van de LVGT is dat het eerstejaars studenten een zicht geeft op waar zij staan ten opzichte van einddoelen en dat het de opleiding een beeld geeft over het kennisniveau bij studenten in jaar 3 en 4, omdat er dan geen aparte kennistoetsen meer zijn.

Over de toetsing geven studenten ten slotte aan dat zij aan het begin van een studiejaar geïnformeerd over de hoeveelheid toetsen en wat wanneer en hoe er wordt getoetst. Zowel opdrachten als de bijbehorende beoordelingsformulieren (matrices en rubrics) zijn in de studiehandleidingen voor studenten opgenomen.

Het panel stelt vast dat voor studenten helder is wat ervan wordt verwacht. Dit kunnen zij terugvinden in de studiegids waarin ook het examenprogramma is opgenomen, evenals de toetsvormen. Studenten uiten zich verder tevreden over de toetsing: het aanbod en de inhoud.

Borging toetskwaliteit

De borging van de kwaliteit van toetsing gebeurt volgens een duidelijke aanpak. De AVAG stelt kwaliteitscriteria centraal die bekend zijn bij docenten en examinatoren. Vanuit commissies wordt toegezien op de toepassing daarvan.

Toetsen worden ontwikkeld door docenten. Zij beschikken over de nodige expertise en worden ondersteund vanuit de TCC. Integrale toetsen worden afgenomen door examinatoren. Zij worden benoemd door de examencommissie. Het panel stelt vast dat examinatoren allen zijn gekwalificeerd. Zoals gezegd heeft ruim de helft van het team een BKE. Binnen de komende twee jaar is het de bedoeling dat het hele team daarover beschikt. De AVAG investeert daarnaast in kalibratiesessies voor examinatoren om af te stemmen over toetsing.

De AVAG werkt met één examencommissie. Het panel constateert dat de taken en bevoegdheden van de examencommissie, zoals die beschreven zijn, aansluiten op het wettelijk kader. De examencommissie controleert onder andere de kwaliteit van de toetsen en adviseert het management over te nemen maatregelen. Ook wijst de examencommissie examinatoren aan, bewaakt zij of de geleverde kwaliteit van de examinatoren aan de maat is en voert de examencommissie jaarlijks een controle uit op de processen en beoordelingen van de eindwerken (o.b.v. een checklist). Het panel stelt verder vast dat de examencommissie beschikt over toetsexpertise en dat leden een senior kwalificatie examinering hebben behaald. Daarbij vindt het panel dat de examencommissie een stevigere stem over het geheel aan toetskwaliteit kan hebben (zie standaard 9).

De TCC gaat vooral de kwaliteit van toetsen na en rapporteert hierover in zogenaamde triaalrapportages aan het managementteam en de examencommissie. In haar onderzoek neemt zij ook de LVGT mee. Het panel begrijpt van de examencommissie dat zij bij de triaalrapportages onder andere nagaat of er wat met de feedback van studenten is gedaan. Aanvullend op het interne toezicht vanuit de borgingscommissies vindt 1 a 2 keer per jaar een externe audit plaats over de kwaliteit van toetsing. Dit gebeurt op verzoek van het management. Nagegaan wordt of de toetsen voldoen aan de kwaliteitseisen die gelden voor goede toetsen. De evaluaties worden uitgevoerd door een toetsexpert.

Het panel ziet in het geheel van activiteiten, dat de borging van de kwaliteit van toetsing op orde is. Op basis van de gevoerde gesprekken stelt het panel vast dat de opleiding met haar toetsbeleid (Werkdocument) inzet op het verkrijgen van een bredere gedeelde visie op toetsing waarin een gedeelde verantwoordelijkheid centraal staat. Dit vindt het panel 'work in progress'. Daarbij vindt het panel de huidige kwaliteit van toetsen goed.

Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**. Verschillende producten van studenten, waarin het eindniveau centraal stond, laten overtuigend zien dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

Het panel heeft van vijftien alumni van de afgelopen twee jaar het afstudeerdossier bestudeerd. Dit betrof afstudeerdossiers van studenten van het 'oude programma' (afgestudeerd in 2016-2017) en van het huidige nieuwe programma (afgestudeerd in 2017-2018). De kwaliteit van de bestudeerde afstudeerdossiers vindt het panel over de hele linie overtuigend. Het panel herkent de ambitie van de opleiding in het niveau van de verschillende eindwerkstukken en waardeert in het bijzonder de kwaliteit van klinisch redeneren als goed. Daarbij is het panel positief over de beweging die de opleiding heeft gemaakt naar het nieuwe curriculum en de KET's die studenten moeten aantonen. Over de hele linie vindt het panel dat de opleiding aantoont dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd.

De vertegenwoordigers van de verschillende werkvelden herkennen dat de opleiding goede verloskundigen opleidt. Zij geven aan dat studenten beschikken over een indrukwekkende rugzak aan kennis en op een goed niveau functioneren als zelfstandig verloskundige. Alumni geven daarbij aan dat ze de praktijkgerichte insteek van de opleiding waarderen, als ook de manier waarop zij worden voorbereid om als verloskundige te functioneren.

Onderbouwing

Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten bestudeerde het panel vijftien afstudeerdossiers van studenten die de afgelopen twee jaren zijn afgestudeerd gedurende de studiejaar 2016-2017 en 2017-2018. In het studiejaar 2017-2018 zijn de eerste studenten van het nieuwe curriculum afgestudeerd. Dit betrof 28 studenten, waarvan 21 uit Amsterdam en 7 uit Groningen. Het panel heeft in totaal 11 dossiers van deze recente lichte bekeken, verdeeld over de twee locaties. Daarnaast heeft het panel enkele dossiers van studenten uit Amsterdam en Groningen bekeken die in 2016-2017 afstudeerden.

Het panel selecteerde de vijftien afstudeerdossiers uit een overzichtslijst van afgestudeerden van de afgelopen twee jaar en zorgde bij de selectie voor representativiteit, onder meer door te differentiëren naar eindbeoordeling (hoog – middel – laag). Bij het beoordelen of de afstudeerdossiers de beoogde leerresultaten aantonen, maakte het panel gebruik van de leerresultaten van de opleiding die voor de student centraal stonden in het afstuderen. Hieronder wordt eerste beknopt de afstudeerfase van de beide afstudeertrajecten geduid als context bij de bevindingen van het panel over de afstudeerdossiers die daarna volgen.

Afstudeerprogramma's

Studenten die in 2016-2017 afstudeerden volgden het 'programma 2004'. De beoordeling van de eindkwalificaties (kerncompetenties) op het beoogde hbo-bachelorniveau betrof vier elementen:

- Een onderzoek dat leidde tot een artikel, proces en referaat;
- Participatie in kenniskring beoordeeld via preconceptioneel assessment, vaardigheidstoetsen en POET⁷;
- Beroepssituatie stage: KPB's en professioneel gedrag;
- Studieloopbaanbegeleiding via criterium gericht interview en portfolio.

In de laatste fase van de opleiding stond, naast de verloskundige eindstage in de eerste lijn, de beoordeling van het onderzoek en de beoordeling van het portfolio met daaraan gekoppeld een criterium gericht interview centraal.

In 2017-2018 studeerden de eerste studenten volgens het nieuwe curriculum af. In dit curriculum worden alle zestien KET's op het eindniveau getoetst. Dit betreft individuele of geïndividualiseerde producten. In het laatste semester van de opleiding verantwoordt de student het niveau over de volgende onderdelen die dan ter beoordeling voorliggen:

KET 1 t/m 8	Deze worden getoetst in de verloskundige stages. Dit gebeurt aan de hand van KET-beoordelingsformulieren. De student moet alle verrichtingen en activiteiten hebben afgerond. De stagebegeleider formuleert een beoordelingsadvies dat door de stagebeoordelingscommissie wordt gewogen en omgezet in een definitieve beoordeling. De stages hiertoe loopt de student in studiejaar 3 en 4. De beoordeling van de KET's vindt plaats in semester 4.2
KET 9	Bestaat uit twee delen. Deel 1 wordt getoetst in een binnenschoolse fictieve situatie, deel 2 in de Public Health-stage in de praktijk. In beide gevallen betreft dit het ontwikkelen van een gezondheid bevorderende interventie (collectief niveau) en een evaluatieplan. Ook dit wordt in het laatste semesters van de opleiding beoordeeld.
KET 11	De student verzorgt een Critical Appraisal of Topic voor medisch professionals aan de hand van een beleidsvraagstuk uit de stagepraktijk.
KET 14	Tijdens de stage (semester 4.2) ontwikkelt en start de student een individueel zorgtraject in een multidisciplinair team en neemt hierbij de leiding.
KET 15	De student schrijft een PPO voor het eerste jaar na afstuderen.
KET 16	De student bereidt een deskundigheid bevorderende activiteit voor, voert deze uit en evalueert deze.

Eerder in de opleiding toont de student het gewenste eindniveau over de andere KET's aan:

KET 12	In de eerste helft van het derde jaar laat de student zien dat zij een analyse en evaluatie kan uitvoeren van een organisatieontwikkeling in de geboortezorg. De student schrijft een rapport voor de praktijk en geeft een presentatie.
KET 9	In de tweede helft van jaar 3 zet de student een wetenschappelijk onderzoek op, voert dit uit, schrijft een rapport en geeft een presentatie (= bachelorthesis).
KET 11	In de tweede helft van dit jaar stelt de student tevens een verbeterplan op voor een VSV/organisatie over kwaliteit van zorg.

⁷ POET: Pre-hospital Obstetric Emergency Training

Indrukken van het panel over bestudeerde afstudeerdossiers

Het panel heeft vanuit de bestudeerde studentproducten een positieve indruk over het niveau van afgestudeerden. Alle werken zijn naar het oordeel van het panel terecht met minimaal een voldoende gewaardeerd. De bestudeerde producten laten een goed hbo-niveau zien en het panel is er voldoende van overtuigd dat de opleiding bekwame verloskundigen aflevert. Studenten blinken uit in klinisch redeneren. Dit blijkt voor het panel duidelijk uit de bestudeerde voorbeelden en de gevoerde gesprekken.

De opdrachten die centraal staan zijn relevant voor het vakgebied. De onderzoeksactiviteiten vragen een directe link met de verloskundige praktijk. Het panel hecht hier veel waarde aan en vindt dat de opleiding het ambacht (de vaardigheden) met haar expliciete focus op onderzoek niet uit het oog mag verliezen, zo gaven alumni en vertegenwoordigers van het werkveld ook aan. Zij waarderen de resultaten van praktijkonderzoek en de meerwaarde voor de beroepsontwikkeling van de verloskundige, maar zien ook dat dit soms ten koste gaat van aandacht voor het verloskundig handelen, c.q. ervaring opdoen.

Het panel is tevens positief over de beoordelingen van de dossiers. De becijfering komt sterk overeen met het oordeel waartoe het panel gekomen zou zijn. De betere eindwerken zijn ook daadwerkelijk hoger gewaardeerd. Dit toont een goed gemeenschappelijk wegingskader onder de betrokken examinatoren. De werkstukken getuigen van goed hbo-bachelorniveau, een hoog niveau passend bij hbo-bachelor.

Functioneren afgestudeerden

De afgestudeerden worden prima ontvangen in het werkveld. Afgestudeerden krijgen een breed scala aan kennis en vaardigheden mee. Vertegenwoordigers van het werkveld met wie het panel sprak, geven aan dat alumni een behoorlijke rugzak hebben met veel kennis over pathologie en klinisch redeneren. Ze kunnen goed in de breedte onderbouwen, dat gaat verder dan primair verloskundige zijn. Daarbij herkent het werkveld dat er afgestudeerden zijn die als verloskundigen sterker in het academisch handelen zijn en andere afgestudeerden die weer heel goed in het verloskundig handelen zijn. Het werkveld herkent en onderkent de academische profilering en dat dit een bepaalde spanning met zich meebrengt in het programma en voor studenten. Dit pleit voor verschillende leerroutes, iets waarover de opleiding over na kan denken (zie standaard 4). Alumni spreken eveneens positief over de opleiding. Zij voelen zich voldoende toegerust om als verloskundige aan de slag te gaan. Het panel neemt deze tevreden reflecties van werkveldvertegenwoordigers en alumni positief mee in haar oordeelsvorming.

Bijzonder kenmerk: Academische en wetenschappelijke vorming

De AVAG profileert zich nadrukkelijk op academische en wetenschappelijke vorming. Met de visitatie van de bacheloropleiding heeft het panel gekeken naar de kwaliteit van dit kenmerk en de mate waarin dit bijzonder en onderscheidend is. Het panel heeft kunnen vaststellen dat de opleiding overtuigend voldoet aan de drie gestelde criteria voor een bijzonder kenmerk (NVAO, juli 2017). In navolgende is dit per criterium uitgewerkt.

Criterium 1: Onderscheidend karakter

Het te beoordelen kenmerk is onderscheidend voor de opleiding in relatie tot relevante opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijs.

Het panel heeft kunnen vaststellen dat de opleiding zich sterk onderscheidt met een geheel eigen academische beroepsoriëntatie die zij met haar profiel nastreeft. De opleiding volgt de landelijk overeengekomen uitgangspunten en streeft daarbij een academische vorming na. Dit blijkt duidelijk en overtuigend uit het opleidingsplan van de AVAG (2018-2019) waarin de visie, keuzes en ambities van de opleiding zijn opgenomen. Deze zijn ook terug te vinden in het *Meerjarenbeleidsplan* en het *Jaarplan 2018-2019* van de AVAG.

Alle drie de verloskunde-opleidingen streven een bepaalde mate van academische en wetenschappelijke vorming na, namelijk via de aandacht voor onderzoek vaardigheden, evidence-based midwifery en samenwerking met de universitaire setting. Weliswaar stelt het panel vast dat de AVAG de enige is die dit als zodanig zo expliciet betitelt en consequent bij alle onderdelen (zoals onderwijsseenheden/vakken/personele samenstelling) deze academische/wetenschappelijke invalshoek kiest.

Het panel stelt vast dat studenten vanuit deze academische oriëntatie worden opgeleid. Naast dat de AVAG dit heeft verankerd in haar ambities (*Meerjarenbeleidsplan, Jaarplan 2018-2019*) herkent het panel dit in de beoogde leerresultaten, het programma, het personeel, de voorzieningen en de toetsing. De beoogde leerresultaten zijn opgesteld in KET's die zijn gebaseerd op Entrustable Professional Activities waarmee eveneens binnen het academisch medisch onderwijs wordt gewerkt. In deze KET's is aandacht voor onderzoeksvaardigheden en wetenschap. De ambitie zit in het onderwijsprogramma verankerd via de inhoudelijke leerlijnen en de relatie vanuit onderwijsonderdelen met de onderzoeksgroep Midwifery Science. Ook het personeelsbestand is academische en wetenschappelijk georiënteerd. De opleiding heeft een leerstoel en de hoeveelheid publicaties van docentonderzoekers (vanuit de onderzoeksgroep) getuigt van een stevige inbedding van de ambities, c.q. het bijzonder kenmerk, in het team. Via voorzieningen hebben studenten toegang tot wetenschappelijke bronnen. Dit is op zich niet bijzonder, maar laat ook zien dat het bijzonder kenmerk overal in verweven zit. Aanvullend maken studenten af en toe gebruik van voorzieningen in de universitaire medische (ziekenhuis)setting. Ten slotte kan van de toetsing gezegd worden dat dit een academisch wetenschappelijk karakter kent via de toetsvormen die de opleiding inzet, zoals CAT, Journal-Club en een thesis in jaar 3.

Alles overziend, vindt het panel het bijzonder kenmerk overtuigend neergezet in het eigen profiel en onderbouwd vanuit landelijke doelstellingen en wettelijke kaders, zoals de Wet BIG (zie ook standaard 1). De relevantie van dit onderscheidende kenmerk wordt door de verschillende stakeholders onderschreven. Daarnaast stelt het panel vast dat dit academische en wetenschappelijke vorming in het DNA van de AVAG zit.

criterium 2 Concretisering

De gevolgen van het te beoordelen kenmerk voor de kwaliteit van het onderwijs zijn geoperationaliseerd aan de hand van de relevante standaarden van het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland.

Het panel is van oordeel dat het onderscheidend profiel nadrukkelijk is geoperationaliseerd in de onderwijsleeromgeving, het docententeam en de toetsing. Zie ook criterium Onderscheidend karakter. Het profiel beschrijft de ambitie van de opleiding, namelijk een integrale verloskundige op hoog niveau opleiden. De kennis en kunde die hiervoor nodig is, zit verankerd in het team en in de organisatie. Zo beschikt de opleiding over een onderzoeksgroep Midwifery Science en een vaste leerstoel op gebied van Midwifery Science.

Voor het programma zoekt de opleiding gekwalificeerde kandidaten die het in zich hebben om de verloskundige te worden waartoe de AVAG studenten opleidt. Vervolgens biedt de AVAG een rijk programma aan waarin nadrukkelijk aandacht is academische en wetenschappelijke vorming. De onderwijsvormen, waar men voor gekozen heeft, faciliteren de academische en wetenschappelijke ontwikkeling van de student. Studenten werken aan KET's, verrichten onderzoek, leveren onder andere een CAT en een Journal-Club op. Ook tijdens stages speelt de wetenschap een rol. Eén en ander laat in de ogen van het panel een sterk kloppend geheel zien van ambities doorvertaald naar een programma met stevige inhoud.

criterium 3 Relevantie

Het te beoordelen kenmerk is van wezenlijk belang voor de aard van de opleiding.

Het panel stelt vast dat het kenmerk bijdraagt aan het hoogopgeleide niveau van verloskundigen en daarmee aan de kwaliteit van de verleende zorg. Het bijzonder kenmerk is van belang voor de beroepsontwikkeling, omdat daarvoor met academische disciplines wordt afgestemd (gediscussieerd). De AVAG leidt verloskundigen op voor het begeleiden van zowel low- als mid-risk bevallingen, maar dat geldt voor alle verloskunde-opleidingen. Afgestudeerden kunnen bevallingen afmaken in het ziekenhuis (tweede lijn). Om de positie van de verloskundige naast de arts te verstevigen is een academische attitude gewenst. Daarvoor geldt (voor alle verloskundigen), dat zij evidence-based moeten kunnen werken en moeten weten wanneer ze, beredeneerd, van protocollen kunnen afwijken.

Gegeven de beroepsontwikkeling is afstemming met andere academische disciplines nodig en daarvoor is een academische houding gewenst. Hier is doorlopend aandacht voor in het programma, een academische beroepsoriëntatie. De AVAG streeft daarvoor na dat studenten een eigen visie op het beroep en de gezondheidszorg moeten kunnen ontwikkelen en in staat moeten zijn om het wetenschapsdomein Midwifery Science te voorzien van resultaten uit onderzoek. Dit sluit aan bij de breed gedragen academische relevantie van het beroep, waarbij het panel opmerkt dat de AVAG dit op een hoog niveau tot uitdrukking laat komen.

Alles overziend, beoordeelt het panel dat er sprake is van een bijzonder kenmerk. Het wordt breed en actief gedragen door de docenten, studenten, de onderzoeksgroep en het werkveld. De AVAG 'ademt' academische en wetenschappelijke vorming.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Goed
<i>Standaard 2 Oriëntatie programma</i>	Goed
<i>Standaard 3 Inhoud programma</i>	Excellent
<i>Standaard 4 Vormgeving programma</i>	Goed
<i>Standaard 5 Instroom</i>	Goed
<i>Standaard 6 Personeel</i>	Goed
<i>Standaard 7 Voorzieningen</i>	Goed
<i>Standaard 8 Begeleiding</i>	Goed
<i>Standaard 9 Kwaliteitszorg</i>	Voldoende
<i>Standaard 10 Toetsing</i>	Goed
<i>Standaard 11 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Goed
<i>Bijzonder kenmerk Academische en wetenschappelijke vorming</i>	Positief

Het panel heeft de opleiding Verloskunde van de AVAG leren kennen als een buitengewoon ambitieuze opleiding, waarbij iedereen 'aan boord is' en is gericht op het verwezenlijken van die ambitie die zich laat vangen in frasen als: een hoog niveau en het neerzetten en doorontwikkelen van een sterke positie van de verloskundige in het veld. Het panel heeft kennis gemaakt met intrinsiek gemotiveerde medewerkers en studenten. De ambities van de AVAG zit sterk verweven in het huidige onderwijsprogramma, dat steekt in de ogen van het panel bijzonder goed in elkaar.

Alles overziend, beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Verloskunde van de Academie Verloskunde Amsterdam-Groningen als **goed**. Het panel beoordeelt het bijzonder kenmerk Academische en wetenschappelijke vaardigheden als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 2

- Het panel beveelt de opleiding aan om vanuit het SOV met de beroepsvereniging en het Ministerie van VWS overleg aan te gaan om de 'verplichte taken' (zoals opgenomen in de AMvB) te heroverwegen, aangezien de Nederlandse norm de EU-norm overstijgt (EU/Dir/2013), maar ook omdat bepaalde verrichtingen in contrast zijn met 'women centered care-visie' en (een praktisch punt) een druk leggen op verloskundige-stages en daaraan gekoppeld de studieduur.
- De opleiding kan de Public Health meer integreren in het programma door na te gaan hoe een vervolg kan worden gegeven aan de uitkomsten van Public Health-stages. Deze uitkomsten zijn waardevol, maar kennen overwegend een open einde, dat blijft liggen. Er ligt een kans voor de opleiding om meer impact te geven aan deze stage-uitkomsten.

Standaard 4

- De vormgeving van het programma is gericht op het waarmaken van de hoge ambities van de opleiding. Het panel beveelt de opleiding hierbij aan de digitale leeromgeving verder te ontwikkelen. Tegelijkertijd is de gemiddelde studieduur hoog en merken studenten wat op over de aandacht voor verloskundige stages in de hogere jaren (dit als gevolg van hun eigen minorkeuze). Op basis van voorgaande vindt het panel dat de AVAG goed aandacht kan houden voor een doorgaande praktijklijn voor alle studenten en bij de doorontwikkeling van haar programma de aandacht voor het ambacht (de vaardigheden) niet het oog te verliezen. Het panel suggereert de mogelijkheid voor leerroutes te overwegen/onderzoeken, bijvoorbeeld een meer academisch georiënteerde en een minder academisch georiënteerde route.
- Het panel beveelt de opleiding aan de aandacht voor interdisciplinair werken in het licht van de context waarin het beroep van verloskundige zich ontwikkelt te versterken.
- De opleiding biedt een rijk programma aan waarmee zij haar ambities waarmaakt. Dat is ook een zwaar programma voor studenten. Het panel beveelt de opleiding aan de studielast van studenten goed na te (blijven) gaan.

Standaard 6

- Het panel geeft als aandachtspunt mee dat ook het efficiënt uitwisselen tussen docenten met digitalisering vergemakkelijkt kan worden.

Standaard 9

- De opleiding kan in de ogen van het panel een betere balans vinden tussen formele communicatie en afstemming, en de doelen die daarbij horen, en zaken die meer informeel goed geregeld kunnen worden.
- Het panel beveelt de AVAG aan de positie van de examencommissie te verstevigen. Deze commissie kan beter 'gehoord' worden.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Dag 1 middag locatie 1 Groningen, maandag 21 januari 2019

<i>Tijdstip</i>	<i>Thema</i>
13.15-13.30	Ontvangst
13.30-14.00	Presentatie door AVAG
14.00-15.00	Materiaalbestudering VAG en voorbereiding panel
15.00-15.45	Gesprek studenten VAG en VAA
16.00-16.45	Gesprek docenten VAG
17.00-17.45	Gesprek stagebegeleiders VAG
18.00-18.15	Rondleiding
18.15-18.30	Afsluiting dag 1, reis naar Amsterdam, Panel diner (@hotel)

Dag 2 locatie Amsterdam, dinsdag 22 januari 2019

<i>Tijdstip</i>	<i>Thema</i>
08.45-09.00	Ontvangst panel
09.00-10.45	Carrousel*
10.45-11.15	Materiaalbestudering VAA en voorbereiding panel
11.30-12.15	Gesprek docenten VAA
12.30-13.30	Paneloverleg en lunch
13.30-14.15	Gesprek borging toetsing
14.15-15.00	Gesprek werkveld
15.15-16.00	Gesprek management
16.00-16.30	Rondleiding
16.30-17.30	Gesprek bijzonder kenmerk
17.30-18.15	Beoordelingsoverleg panel
18.15-18.30	Terugkoppeling bevindingen

Carrousel: simultaan 3 sessies van 20 minuten. Panelleden verdelen zich en bezoeken elk twee sessies. Thema's van de sessies: interprofessioneel onderwijs, internationalisering, public health interventie ontwikkeling. De sessies worden verzorgd door studenten en docenten VAA.

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Meegestuurd met het zelfevaluatie-rapport AVAG:

Meerjarenbeleidsplan AVAG 2018-2022

Opleidingsplan AVAG 2018-2021

Jaarplan 2018-2019

AVAG Kaderdocument leerlijnen 2018-2019

KNOV Beroepsprofiel 2014

Landelijk opleidingsprofiel SOV 2016

<http://studiegids.verloskunde-academie.nl>

AVAG Evaluatie Selectie 2016

AVAG Factsheet rendementen

Aansluitonderzoek 2016

De beste student, de hoogste score? Masterthesis, maart 2013

AVAG Kadernotitie Didactiek VHO 2017-2018

AVAG Memo 12 oktober 2015 'Student assistenten 2015-2016'

AVAG strategisch personeelsplan 2018-2022

AVAG Overzicht ingezette personeel: naam, functie, graad, en deskundigheid

AVAG Handleiding SLC

AVAG Handleiding supervisie

AVAG Notitie Achtergrond Informatie Internationalisering 2016

AVAG Intouch april 2018

AVAG Beleidskader Kwaliteit 2018

Mobiliteitsmonitor 2015-2020

AVAG verslagen DSI

AVAG Jaarverslag examencommissie 2017-2018

AVAG Piramide van toetsing 2018-2022 (concept)

AVAG Onderwijs- en examenregeling verloskunde 2018-2019 in <http://studiegids.verloskunde-academie.nl>

Examenprogramma in <http://studiegids.verloskunde-academie.nl/toetsing/examenprogramma/>

Trialrapportage kwaliteit toetsing

Toetsprogramma AVAG 2017-2018

Selectie 15 afstudeerdossiers